

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

2025.
december

építész

303

MÉK – Szakmai Programok Hozzájárulási Alapja

FÓKUSZTÉMA:
SAKMAI PROGRAMOK
HOZZÁJÁRULÁSI ALAPJA

RÉSZLETES BESZÁMOLÓ A 2025. OKTÓBER 30-I TISZTÚJÍTÓ KÜLDÖTTGYŰLÉSRŐL – A MÉK 2025. OKTÓBER 30-I KÜLDÖTTGYŰLÉSÉNEK HATÁROZATAI – FÓKUSZTÉMA: VÁLOGATÁS A MAGYAR ÉPÍTÉSZ KAMARA SAKMAI PROGRAMOK HOZZÁJÁRULÁSI ALAPJA SEGÍTSÉGÉVEL MEGVALÓSÍTOTT PROGRAMOKBÓL – ÚJ TECHNOLOGIA ROVAT

Jövőtállóra terveztük.

Számoltunk a legváratlanabbal is.

[1 DB] FEHÉR HOLLÓ

A Terrán innovatív termékei az évszázados tapasztalat és a modern technológia találkozásából születtek.

A tetőcserepek tervezésekor 50 évre előre kellett gondolkodnunk, és felkészülnünk az egészen ritka pillanatokra is — hogy igazán jövőtálló minőséget biztosítsunk.

Jelentkezzen Ön is Építész
Pályázatunkra!
Részletekért olvassa be a
QR-kódot!

terranteto.hu

DANUBIA TETŐCSERÉP

TERRÁN
OTTHON A JÖVŐBEN

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

2025.
december

építész

TARTALOM

A Magyar Építész Kamara hírei

Ajánló	2
Részletes beszámoló a 2025. október 30-i tisztújító küldöttgyűlésről	3
A MÉK 2025. október 30-i Küldöttgyűlésének határozatai	4

Fókusztema: Szakmai programok

Kihelyezett elnökségi ülés Bugacon – évszázadok és a jelen összekapcsolódása a pusztában	6
A Békés Vármegyei Építész Kamara szakmai programja a geszti Tisza-kastélyban	8
Szeged FRISS 2025 – Építészeti kiállítás	12
Forbát Alfréd Építészeti Díj – 2025.	14
Breuer Marcell Emlékpád	16
A city.hu építésszáma	16
2025. év a Komárom-Esztergom Vármegyei Építész Kamarában	18
Építészeti díjak a Somogyi Építészek Kamarájánál 2025. évben	21
Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye műemlékvédelme és a karták	24
Vas Vármegyei Építész Kamara – Kamarai rendezvények 2025-ben	25

Új technológia

Kihirdették az Év Homlokzata 2025 díjazottjait – új minőség a hazai építészetben	27
RAVATHERM SW – időtálló közetgyapot-hőszigetelés	28

ÉPÍTÉSZ KÖZLÖNY-MŰHELY | ISSN 1789-0934 |

| 303. szám | 2025. december

A Magyar Építész Kamara kiadványa | Kiadja: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. | Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője
A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Hajnóczy Péter; tagjai: Szalay Tihamér, Turi Attila | Főszerkesztő: Tutervai Mátyás
| Felelős szerkesztő: Dér Andrea | Szerkesztőség: H-1088 Budapest, Ötpacsi utca 2., telefon: (06-1) 318-2944, (06-30) 4730-391, e-mail: szerkesztoseg@mek.hu, www.mek.hu | Hirdetésfelvétel: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. H-1021 Budapest, Tárogató út 26., telefon: (06-30) 964-9598, e-mail: ibolyan@publicitasart.hu, www.publicitasart.hu
A leadott anyagok tartalmáért és formai megjelenéséért a kiadó nem vállal felelősséget. A Magyar Építész Kamara elektronikus kiadványa: www.mek.hu – napi frissítés. A honlap nyitóoldalán lehet feliratkozni a heti e-mail hírlevélre.

303

Ajánló

Kedves Olvasók, Tisztelt Kollégák!

Új fejezet kezdődik a kamara életében, október 30-án lezajlott a tisztújítás, a küldöttgyűlés új csapatot választott. Nem teljesen újat, így azon túl, hogy vannak új emberek a kamara tisztségviselői között, többen megmaradtak a korábbiakból is. Ennek köszönhető az is, hogy ismét én köszöntöm Önöket, addig is, amíg az új elnökség nem dönt a közlőny további életéről. Igyekezünk a közlőnyt is frissíteni a közeljövőben!

Mint arról már többször beszámoltunk, elindult az „Építészetről mindenkinek”, a MÉK 2 hetente megjelenő építészeti podcastja. Mindenkit arra biztatunk, hogy addig is, amíg nem jelennek meg az új részek, addig aki még nem hallgatta, néztesse meg az eddigi részeket, az keresse meg azokat különböző felületeinken!

Fő hírként beszámolunk a tisztújító küldöttgyűlés eseményeiről. A választást követően a MÉK új elnöke jelezte, hogy az átadás-átvételt követően az új elnökség azon lesz, hogy minél több olyan célt megvalósítson, amely szerepelt a különböző választási programokban, és amely segít egy még jobb kamarai működés kialakításában, a szakmagyakorlók és az épített környezet érdekeinek képviselésében.

Ezt követik a küldöttgyűlés határozatait, amelyek legfontosabb eleme a költségvetésen túl az ajánlott díjszámítási szabályzat elfogadásáról szóló határozat. Arra biztatunk mindenkit, hogy tanulmányozza a december elején megjelenő online díjszámítást, mellyel kapcsolatban a közeljövőben továbbképzést is szervezünk majd.

Fókusztemánk némileg rendhagyó, mivel nem épületeket mutatunk be, hanem beszámolunk a területi kamarák elmúlt időszakban szervezett szakmai programjairól, amelyek a MÉK szakmai hozzájárulási alapjának támogatásával jöttek létre.

Elsőként a Bács-Kiskun Vármegyei Építész Kamara bugaci látogatásáról számolunk be, amelynek keretében megtekintették az Aranymonostor Látogatóközpontot.

Ezt követi a Békés Vármegyei Építész Kamara részletes ismertetése a geszti Tisza-kastélyban tett látogatásukról, amelyből részletesen megismerkedhetünk a kastély történetével is.

Izgalmas anyagot állított össze a Csongrád-Csanád Vármegyei Építész Kamara a „Szeged FRISS 2025” című építészeti kiállít-

tásukról, amely a kortárs építészetet mutatja be a régióban és azon túl. Külön érdekessége a kiállításnak, hogy szabad téren rendezték meg, így nagyobb eséllyel találkozhattak a kiállítás anyagával a nemcsak szakmabeli érdeklődők.

A Dél-dunántúli Építész Kamara 2 projektet is bemutat nekünk. Az egyik a „Forbát Alfréd Építészeti Díj – 2025”, melynek során a kamara szakmagyakorlóinak munkáit díjazták. A 7 éve útjára indított építészeti díj évről évre magas színvonalú, a hazai építészeti élvonalába tartozó alkotásokra hívja fel a figyelmet.

A másik projekt a Breuer Marcell-emlékpad, amely a világhírű pécsi születésű építész, tárgytervező és a Bauhaus kiemelkedő alakja előtt tisztelg. A Breuer Marcell sétányon, a Tudásközpont előtti parkban elhelyezett emlékpad a pécsi kulturális nyeged egyik új jelképeként szolgálhat a jövőben.

A következő tudósítás némileg kakukktojás, mivel ebben nem egy területi kamara programjáról van szó, hanem arról, hogy az Enyedi György Regionális Tudományi Alapítvány online folyóirata, a CITY.HU, mely hiánypótló a hazai folyóiratok szűkülő kínálatában, építészettel foglalkozó tematikus számot jelentetett meg. Cikkünkben a Fugában tartott zárókonferencia eseményeiről számolunk be.

A Komárom-Esztergom Vármegyei Építész Kamara 4 programjáról számol be. Voltak kiállítások, díjadtadások, előadások, rendezvények, szakmai napok. Az anyagot átolvasva megállapítható, hogy rájuk is igaz, hogy „kicsi a bors, de erős”, azaz kis méretük ellenére komoly szakmai élettel kényeztetik a szakmagyakorlókat és a szakmán kívülieket.

Ezt követi a Somogyi Építészek Kamarájának összefoglalója a 2025-ben átadott díjaikról, díjazottjaikról. Ennek keretében olvashatunk a Lamping József Diplomadíj, a Somogyi Építészek Kamarája Építészeti Díj, valamint „Az év balatoni háza” Somogyi Építészek Kamarája különdíj átadásáról. Gratulálunk a díjazottaknak!

Felhívjuk a figyelmet a „Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye műemlékvédelme és a kárták” című könyvre, amelynek szerzője Kulcsár Attila építész.

Végül, de nem utolsósorban következnek a Vas Vármegyei Építész Kamara programjai, melynek keretében megrendezték a már sokéves múltra visszatekintő Vasi Építészeti Biennálét, illetve kiadták a „TÉR” című, negyedévente megjelenő folyóiratukat, valamint decemberben átadásra kerül a Rauscher Miksa-díj is.

Új technológia rovatunkban olvashatunk a Baumit Az év homlokzata pályázatának eredményéről, valamint a Ravatherm SW hőszigeteléseiről.

A közlőny anyagát az Építész Közlöny online változatában, a www.epiteszkozlony.hu oldalon tekinthetik meg.

Mindenkinek szép adventet, ünnepi készülődést, és még szebb, békés, boldog karácsonyt, és örömeiben gazdag, sikeres új évet kívánunk! A nagy készülődés közben megpihelve pedig olvassák a közlőnyünket, hátha találnak benne olyan új technológiát, ami abban is segít, hogy kevésbé repedjen a bejgli!

Tutervai Máttyás
MÉK elnök, főszerkesztő

Részletes beszámoló a 2025. október 30-i tisztújító küldöttgyűlésről

2025. október 30-án igen magas részvétel mellett lezajlott a Magyar Építész Kamara tisztújító küldöttgyűlése a Kopaszi-gát Öbölház rendezvénytermében.

A tisztújítást előkészítendő már 2025 tavasza óta dolgozott aktívan az Országos Választási Jelölő Bizottság Bálint Imre DLA vezetésével. Többször megkeresték a területi építész kamarákat, és felhívást tettek közzé a MÉK honlapján, hírlevelében, hogy a kamarai tagság minél szélesebb köréből érkezzenek a jelöltek. A feladat elvégzése rendkívül sikeresnek mondható, hisz még sosem érkeztek ilyen magas számban jelölések.

3 elnökjelölt, 9 alelnökjelölt, 18 elnökségi tagjelölt, 8 felügyelőbizottsági tagjelölt, 20 etikai-fegyelmi bizottsági tagjelölt, és 12 Országos Választási Jelölőbizottsági tagjelölt szakmagyakorló mérette meg magát.

Az elnökválasztás egy fordulóban zajlott le, mert már az első fordulóban megkapta a szavazatok több mint 50%-át Tutervai Mátyás.

A tisztújítás eredménye:

Elnök

Tutervai Mátyás (08-0112)

Alelnökök

Hajnóczy Péter dr. (13-0001)
Medvegy Gabriella dr. (02-0670)
Turi Attila (13-0316)

Elnökség

Györfy Zoltán (09-0526)
Herczeg László (01-3549)
Lepsényi Ákos DLA (03-0367)
Makovényi Ferenc dr. (01-1484)
Markos Anikó (11-0066)

Felügyelőbizottság

Ambrus Balázs (11-0296)
Brezina Zolt (15-0410)
Horváth Gábor (14-0255)
Kajári József Tamás (17-0641)
Magi Tibor Zolt (09-0407)

Másodfokú etikai-fegyelmi bizottság

B. Nagy Helga (13-0770)
B. Terbe Erzsébet (01-0610)
Bálintné Szabó Veronika (13-0026)
Borbás Péter dr. (13-1151)
Deutsch Mária (13-0035)
Fábián László (01-0870)
Györgyi Zoltán Gábor (13-0054)
Marthi Zsuzsanna (13-1041)
Puskás Péter (05-0103)
Simon Beatrix (08-0145)
Szalay Tihamér (01-2050)
Vonnák Katalin (13-2051)

Országos Választási Jelölőbizottság

Bánkuti Melitta (14-0154)
Báthory Csaba (10-0028)
Cserenyák Eszter Ilka (05-0441)

Hartvig Lajos dr. (01-1060)
Horváthné Korinek Judit (08-0330)
Varga Piroska Éva DLA (01-6274)
Végh József (15-0124)

Tutervai Mátyás, a MÉK új elnöke jelezte, hogy az átadás-átvételt követően az új elnökség azon lesz, hogy minél több olyan célt megvalósítson, amely szerepelt a különböző választási programokban, és amely segít egy még jobb kamarai működés kialakításában a szakmagyakorlók és az épített környezet érdekeinek képviseletében.

Arra kérte a területi kamarákat, hogy legyenek partnerek a közös célok megvalósításában, mert a kamarai munka csapattal történik!

A tisztújítást követően a küldöttgyűlés elfogadta a MÉK 2026. évi költségvetését és annak részeként a 9/2023. (05.12.) sz. MÉK Kgy. határozattal elfogadott tagdíjszámítási módszer alapján kiszámított 2026. évi tagdíjat, amely 112 000 forint lesz.

Szalay Tihamér részletes ismertetését követően a küldöttgyűlés ugyancsak elfogadta a területi egységre vetített ajánlott díjszámítási szabályzatot, amely alkalmazásával kapcsolatban online továbbképzés formájában segítjük majd a szakmagyakorlókat. A már előkészített online díjszámítás a küldöttgyűlés döntésének átvezetését követően december elejétől válik elérhetővé a kamara felületein.

Fotók: Gáti Oszkár Dániel

A tervdokumentációk tartalmi és formai követelményei szabályzatsorozat kiegészült az önálló belsőépítészeti alkotásokra vonatkozó szabállyal. Ezen a szakmagyakorlás során elengedhetetlen szabályzat online továbbképzési anyaga formájában ugyancsak elérhető lesz.

A jogosultsági szabályzat és az etikai-fegyelmi szabályzat kis mértékű módosításának elfogadását követően zárult a tisztújítás szempontjából a következő éveket jelentősen meghatározó küldöttgyűlés.

A MÉK 2025. október 30-i Küldöttgyűlésének határozatai

24/2025. (10. 30.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK 2026. évi költségvetését 152 igen, 18 nem szavazattal, 10 tartózkodás mellett elfogadja azzal, hogy ennek részeként a 9/2023. (05.12.) sz. MÉK Kgy. határozattal elfogadott tagdíjszámítási módszer alapján kiszámított 2026. évi tagdíjat 112 000 forintban állapítja meg.

25/2025. (10. 30.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése Az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság működési költségei szabályzat 2025. október 31. napjától hatályba lépő előterjesztett módosítását 162 igen, 8 nem szavazattal, 10 tartózkodás mellett elfogadja.

26/2025. (10. 30.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 133 igen, 22 nem szavazattal, 13 tartózkodás mellett elfogadja A területi egységre vetített ajánlott díjszámítási szabályzat „III. fejezet – Belsőépítész tervezői szolgáltatás időráfordítás-számítás” előterjesztett módosított változatát.

27/2025. (10. 30.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 128 igen, 22 nem szavazattal, 15 tartózkodás mellett elfogadja A területi egységre vetített ajánlott díjszámítási szabályzat „IV. fejezet – Tájépítész tervezői szolgáltatás időráfordítás-számítás” előterjesztett módosított változatát.

28/2025. (10. 30.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 129 igen, 28 nem szavazattal, 12 tartózkodás mellett a csatlakozó módosító indítványok szavazásának

figyelembevételével elfogadja a 2026. január 1. napjától hatályba lépő A területi egységre vetített ajánlott díjszámítási szabályzatot.

29/2025. (10. 30.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 104 igen, 31 nem szavazattal, 21 tartózkodás mellett elfogadja a 2026. január 1. napjától hatályba lépő A tervdokumentációk tartalmi és formai követelményei IV. – Önálló belsőépítészeti alkotások szabályzatot.

30/2025. (10. 30.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK Jogosultsági szabályzat 2025. november 15. napjától hatályba lépő előterjesztett módosítását 146 igen, 9 nem szavazattal, 8 tartózkodás mellett elfogadja.

31/2025. (10. 30.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 160 igen, 3 nem szavazattal, 2 tartózkodás mellett elfogadja, hogy a MÉK Etikai-fegyelmi szabályzat 21. § (4) bekezdés a) pontja az alábbiak szerint módosuljon: „21. § (4) a) Az önkormányzati főépítész nem terjeszthet elő, nem véleményezhet olyan tervdokumentációt, ami a személyéhez köthető oly módon, hogy az azt jegyző **épitész** tervező a Ptk. szerinti közeli hozzátartozója, és/vagy a tervkészítő gazdasági társaságnak, vállalkozásnak tulajdonosa, vezetője, tagja vagy alkalmazottja.”

A módosítás 2025. november 15. napján lép hatályba.

Értesüljön Ön is a szakmagyakorlókat érintő friss hírekről!
Like-olja és kövesse a Magyar Építész Kamara Facebook-oldalát!
<https://www.facebook.com/magyarepiteszkamara/>

ERŐS, MINT A BIKA
TETŐ • HOMLOKZAT • NAPELEM

AZ ALUMÍNIUM ÉLETRE KELTI A HOMLOKZATOT

PREFA ROMBUSZ 44 × 44

termék
építész
kivitelezés
fotó

Rombusz 44 × 44
PHAAD s.r.o
Krovy Fišer
Croce & Wir

Lenyűgöző rombuszforma: A nagyvonalú 44 × 44-es formátum lenyűgöző hatást kölcsönöz a jól bevált pikkelyes fedésnek.

A 44 × 44-es PREFA homlokzatburkoló rombusz kis, négyzetméterenkénti 2,6 kg-os súlyával és maximálisan hatékony kezelhetőségével lenyűgöző: Az integrált rögzítőcsávokkal a homlokzatra telepítés gyors. Egy négyzetméterhez mindössze megközelítőleg öt homlokzati elem szükséges. Ez időt és pénzt takarít meg.

A 44 × 44 cm nagyvonalú formátumú rombuszok a jól bevált pikkelyes fedést lenyűgözővé teszik. A lenyűgöző rombuszforma lehetővé teszi a modern, strukturált homlokzati megjelenés megvalósítását. Akár dekoratív elemként részleges felületként, akár nagy formátumú, a homlokzatra fektetett felületként, a PREFA 44 × 44-es homlokzatburkoló rombusz formai és színbeli hatást fejt ki.

WWW.PREFA.HU

Kihelyezett elnökségi ülés Bugacon – évszázadok és a jelen összekapcsolódása a pusztában

A Bács-Kiskun Vármegyei Építész Kamara kihelyezett elnökségi ülése Bugacon nem egy „alkalom volt a sok közül”, hanem olyan speciális terepen bemutatott szakmai tapasztalatszerzés, ahol a régészet, a műemlékvédelem és az építészet ismeretei közvetlenül egy térben, egy helyszínen értek össze.

Bugacon az Aranymonostor Látogatóközpontban tartottuk kihelyezett elnökségi ülésünket 2025. április 8-án.

A helyszínválasztással nem csak kiszakadtunk az irodák világából, hanem valódi történelmi környezetbe tettük a szakmai beszélgetést. A Monostordomb és a környezete olyan valódi, kézzelfogható terepet adott, ahol maga a hely is érezte az örökség és a múlt jelenlétét.

Ezen a napon testközelből láttuk, mit jelentenek azok a rétegek, amelyeket a régészek feltárnak. Amikor ott álltunk a templom, a kolostor és a temető feltárt részei előtt, világossá vált: a műemlékvédelem nem a múlt utólagos tanulmányozása, hanem a felelősségteljes döntések sorozata a jelenben. Nem papíron létezik, hanem a földben, az épületekben és a megmaradt nyomokban.

A terepi bejárást dr. Rosta Szabolcs régész, a Kecskeméti Katona József Múzeum igazgatója vezette. Mélységet adott annak, amit láttunk. Részleteiben mutatta meg a feltárt rétegek jelentését, azt a szakmai folytonosságot, amelyből mi építészek ma is merítünk. A történelmi valóság itt kézzelfoghatóvá vált.

A látogatóközpont szakmai jelentőségét az is erősítette, hogy kamarai tagunk, Rabi György Ervin műszaki ellenőrként végig jelen volt az építkezésen. Ez számunkra külön értéket adott, mert itt a műszaki ellenőri munka nem pusztán adminisztrációt jelentett, hanem valódi odafigyelést és érzékenységet. Olyan építészeti megoldások és újító technikák valósultak meg a projektben, amelyekhez jól jött az a gyakorlati tudás, amit csak az tud átadni, aki ott volt a teljes folyamat minden lépésénél. Ez a fajta tapasztalat nem olvasható ki sem a tervekben, sem a műszaki leírásokból.

A Bugacon tartott kihelyezett elnökségi ülés számunkra azt is jelentette, hogy egy vármegyei szakmai közössége valóban egy térben találkozott. Együtt volt Kecskeméttől távolabb eső területről érkező kollégákkal, hatósági tapasztalattal, kivitelezési gyakorlattal, eltérő léptékű projektek hétköznapi tapasztalati világával. Ez önmagában szakmai érték.

A hivatalos ülés után a kötetlen szakmai beszélgetés olyan információáramlást hozott létre, amely a területi együttműködés legnagyobb értéke. Olyan tapasztalatok kerültek felszínre, amelyek nem kerülnek feltétlenül elő szakmai előadáson, de alapvetően meghatározzák a szakmagyakorlatot. Engedélyezési tapasztalat, kivitelezési helyzetek, beavatkozási arányosság dilemmái, lokális sajátosságokból fakadó megoldási stratégiák.

A program végén a látogatóközpont kiállítását is bejártuk, ahol a bugaci ásatások során előkerült leleteket láthattuk. Itt a kiállítás nem egyszerű „raktárként” hatott, ahol a múlt tárgyait

őrzik, hanem egy élő folyamat részeként. A terepen gyűjtött élmények után egészen máshogy tekintettünk ugyanazokra a tárgyakra: már nemcsak önálló darabok voltak, hanem pontos helyük és történetük lett abban a környezetben, amelyből előkerültek.

Az idén a műszaki szakmai támogatási portfólióink másik kiemelt eleme is megvalósult. A tisztújító taggyűlésen átadásra került az Építőipari költségbeceklési segédlet 2025 kiadvány az Építésügyi Tájékoztatósi Központ kiadásában. Ez a kiadvány évek óta a gyakorló építészek egyik legfontosabb támasza. Ez a kiadvány ma a vármegye építészei között nem „kiegészítő dokumentum”, hanem mindennapi gyakorlati eszköz. A Bács-Kiskun Vármegyei Építész Kamara minden évben a taggyűlésen osztja ki a személyesen résztvevőknek.

Ez a két megvalósult kezdeményezés világosan megmutatta, milyen feltételek kellenek ahhoz, hogy egy terület szakmailag megerősödjön. Nélkülözhetetlen a terepi tapasztalat, a közösségi jelenlét és az is, hogy a gyakorlati munkához legyen kéznél egy jól használható eszköztár. Ezek együtt teremtenek olyan stabil környezetet, ahol a múlt megértése és a jelen feladatai nem különválnak, hanem természetesen kapcsolódnak egymáshoz.

Ugyanez a két alkalom azt is láthatóvá tette, hogy a területi kamarai működés messze túlmutat a formális kereteken. Nem csupán adminisztratív rendszer, hanem élő szakmai közeg: személyes jelenléttel, helyi kapcsolatokkal, megosztható tapasztalattal, a környezet múltjának ismeretével és naprakész gyakorlati tudással.

A Bács-Kiskun Vármegyei Építész Kamara számára a bugaci alkalom nem egyszeri esemény volt, hanem munkamód,

amelyet érdemes a jövőben is tudatosan folytatni. A helyszíni jelenlét és a személyes szakmai beszélgetések bebizonyították, hogy ez a megközelítés valóban erősíti a térség építész közösségét, és élő, közvetlen tudásáramlást teremt. Az Építőipari költségbeceklési segédlet 2025 átadása pedig azt mutatta meg, hogy a kamarai támogató eszközök akkor a leghasznosabbak, ha kézzelfogható, azonnal alkalmazható formában jutnak el a kollégákhoz.

Mindkét program a MÉK szakmai hozzájárulási alap támogatásával valósulhatott meg, melyet ezúton is köszönünk!

Katkics Tamás
Bács-Kiskun Vármegyei Építész Kamara elnöke

A Békés Vármegyei Építész Kamara szakmai programja a geszti Tisza-kastélyban

Több szépen helyreállított kastéllyal büszkélkedhet Békés vármegye, ilyen a nemrégiben felújított geszti Tisza-kastély is.

Jacsek György építész volt a felújítás vezető műszaki ellenőre. Ő javasolta, hogy szervezzünk kamarai programot ide, ami bizonyára érdekelheti tagjainkat. Ez beigazolódt, mivel 46 fő jelentkezett a 2025. október 10-ei programra, ami több mint tagságunk egyharmada.

A korábban lefoglalt padlástéri üvegtermet fel kellett cserélnünk a kastély dísztermére, hogy elférjünk.

Három előadást terveztünk, noha jó lett volna még egy negyediket is beiktatni, mivel a tájépítészeti munkákat tagtársunk, Várkonyi Adrienn tervezte, az ő munkáját dicséri az a gyönyörű környezet, amiben a kastély áll.

A felújítás nem volt „csak” műemlék-helyreállítási munka: a projekt tartalmazta több kiszolgálóépület – pl. tisztartói ház, istálló, inaslak – rekonstrukcióját is.

A kastély rekonstrukciójának generáltervezője a DAW Építész Stúdió volt. Katona András, Zakariás András és Zakariás Tamás építészek remek, mondhatnám példaértékű munkát végeztek. Geszt, az ország egyik ténylegesen keleti csücskében lévő település felkerült a kihagyhatatlan kulturális és turisztá-célpontok közé.

A Czigler építész dinasztia munkásságának komplex feltérképezése és bemutatása fontos, de nagy munka lenne.

Béres István, Gyula város főépítésze arra vállalkozott, hogy elindítsa ezt a folyamatot. Felhívta a figyelmünket erre a Békés vármegye és az ország szempontjából is jelentős építész családra.

A Cziglerék bemutatására felhasználtuk a Magyar Nemzeti Levéltár Békés Vármegyei Levéltárában található adatokat, valamint a Wikipédián fellelhető információkat.

CZIGLER ANTAL, Zigler (Cserevics, 1767. jún. 13. – Kígyóspuszta, 1862. máj. 29.): építész, a Svájból áttelepült családnak az építész szakmát elsőként elsajátító tagja, a Czigler építész dinasz-

tia megalapítója. Édesapja gazdálkodó birtokos volt a Délvidéken, Szerém vármegyében. II. József uralkodása alatt 1789-ben részt vett az utolsó török háborúban Belgrád és Szendrő ostrománál. E várak bevétele után szülővárosa a katonai szíjgyártó műhely legénységének felügyeletével bízta meg. Később Bécsben építészeti tanulmányokat folytatott, ahol építésmesteri jogot szerzett. Ezután Pestre ment, ahol a Rókus Kórháznál másodfelügyelőként nyert alkalmazást. Az 1801-es nagy gyulai tűzvész után, amely szinte az egész várost elpusztította, gróf Wenckheim Ferenc hívására került Gyulára a leégett urasági kastély megújítására. Ettől fogva mint urasági építőmester 60 éven át állt a Wenckheim-család szolgálatában. A főúri család számára tervezett épületbővítéseket, gazdasági épületeket. Az építészeti kivitelezési munkái mellett maga is gazdálkodott, valamint sertéskereskedéssel is foglalkozott.

Ifj. CZIGLER ANTAL 1810. június 2-án született Gyulán. Czigler Antal id. Czigler Antal fia. Érdekesség, hogy pont ebben az évben született Erkel Ferenc zenészszerző is Gyulán, akinek édesapja szintén a Weinckheim alkalmazásában állt. Kezdetben apjától tanult, majd a bécsi képzőművészeti akadémián Theophil Hansen tanítványa volt. 1871-től, apja halálát követően, az ő megkezdett építkezéseit fejezte be (a borosjenői Rákóczi-vár restaurálása 1872-ben). Tanulmányutakat tett ösztöndíj elnyerésével Németországban, Angliában és Franciaországban, majd Olaszország, Görögország és Törökország műemlékeit tanulmányozta. A szakmát Bécsben tanulta a katonai-műszaki, majd a művészeti akadémián. Utána Aradra került, ahol később Arad vármegye főépítésze lett. Arad vármegyében az 1850-1860-as években templomokat és úri lakóházakat tervezett, munkássága elsősorban Arad város szolgálata terén teljesedett ki. 1872-ben hunyt el.

CZIGLER GYÖZŐ 1850-ben született Aradon. Érdekesség, hogy néhány évvel ezelőtt a bécsi Pazmaneum épületében látható volt egy kiállítás Czigler Győző munkáiból. Az amerikai nagykövetség melletti magyar épületet Czigler Győző tervezte.

A legismertebb Czigler szintén Bécsben a műszaki akadémián tanult. 1874-ben Budapesten telepedett le, és a székesfővárosi mérnöki hivatalban dolgozott. 1878-ban kapta az első komolyabb feladatot: ekkor építette az Andrássy úti Saxlehner-palotát. 1887-ben a budapesti Műegyetem ókori építési tanszékének tanárává nevezték ki. 1894 és 1900 között a Magyar Mérnök és Építész Egyesület elnöke volt. Számos műszaki cikket írt, megalapította a magyar anyagvizsgálók egyesületét, alelnöke volt az Iparművészeti Társulatnak, építészeti felügyelője a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének, tagja a zágrábi és a belgrádi mérnökegyesületnek, és részt vett számtalan szakbizottság funkciójában. 1905-ben, 55. életévében hunyt el. Halálát szívhűdés okozta.

Halála után a Magyar Mérnök és Építész Egyesület róla elnevezett emlékérmét alapított. Kimagaslóan aktív építészeti munkásságát és a közéleti szerepléseit már életében elismerték, így kapott meghívást több szakmai szervezet elnökségi pozíciójának betöltésére, például még a Délvidéken is. Életét a munka, a közéleti szerepvállalás, szakmai újítások és tudásának önzetlen továbbadása jelentette. Családot nem alapított, Budapesten a gépészmérnök testvérénél élt. Gazdag életművének alkotásait megcsodálhatjuk székesfővárosunkban, vidéki városokban. A műemlékvédelem terén kifejtett oktatói tevékenysége máig nyomot hagyott a Budapesti Műszaki Egyetem műemléki tanszékén.

Kis Béla Podmaniczky-díjas építész, kamarai tagunk, tagtársunk pedig egy rendkívül részletes kutatási anyaggal készült az eseményre, melyet az alábbiak szerint tárt elénk:

Fóris Anna és Kertész János a Magyar városok és vármegyéik monográfiájában úgy ír Gesztről, hogy egy igen régen megült helység és a geszti határ igen gazdag régészeti leletekben, amely terület egyben a Kőrös-kultúra része.

Ilyenek például a több ezer éves kunhalmok, de ezeket az ősi halmokat a későbbi korok is használták. Nagy Sámuel kutató Geszt határában harmincötöt vett nyilvántartásba. Általában építkeztek rajtuk, de sok helyen ezek lettek a temetők is. Geszten ilyen a Nagy- vagy Fekete-halom, ahova 1764-től kezdve a falu temetkezni kezdett. A Tisza-kripta is ezen épült meg.

A másik meghatározó jellegzetesség a Csörsz-árok, vagy Ördög-árok, amelyet a szarmaták 322-ben hoztak létre a rómaiak előrenyomulásának megakadályozására. Ez volt Dácia határa, ami az akkori Óbudától az Al-Dunáig tartott. Az Ördögárok nyomai Geszt belterületén belül is tisztán kivehetők. A települést észak-déli irányultságával szinte középen kereszttezi. Pontos nyomai a református templom és a református lelkész hivatal között fedezhetők fel.

Geszt a XII. században már biztosan létezett, mert 1213-ban a Várad Regestrum 109. és 265. okleveleiben már nevesítve van. 1220-ban már villaként (falu) emlegették és 1401-ben két utcájáról van említés. 1587-től 1598-ig a várad vár adózó falujaként szerepel, de az 1604-1605. évi dicális összeírásban már kisnemesi faluként írták össze. A török háborús zavargások vége felé 1710-ben kezdtek visszazárlingózni a lakosok és 1711-re a visszatelepülés meg is történt.

A Tisza-család története

A Tiszák évszázadokra visszamenően kimutatták családfájuk kiváltságokat élvező gyökereit. Bizonyították kapcsolataikat Rudolf királlyal – akitől 1578-ban Tisza Tamás nemességet kapott –, majd I. és II. Rákóczi Györggyel. A család őse Tisza György Borosjenőn telepedett le, akinek a rokona Tisza István 1660-ban Nagyváradon az Aranyos-bástyát védte a török ellen.

Tisza Lászlónak a Rákóczi-szabadságharc után 1760-tól sikerült megvetnie a lábát Geszten és a környező településeken. Ez a birtokrendszer egészen 1856-ig maradt egyben.

1831-ben, Tisza László halála után, Tisza Lajos, az ismert reformer örökölte a birtokokat, aki megihletője volt a Jókai Mór által megírt „A kőszívű ember fiai” című regénynek. A konzervatív császárhű politikus az 1848-as pesti forradalom hatására visszavonult. Viszont három fia aktívan vett részt a szabadságharcban. Tisza László Perczel Mór seregében volt nemzetőr, Tisza Kálmán Debrecenben miniszteri fogalmazóként dolgozott és az akkor még csak tizenöt éves fiatal Tisza Lajos honvédként harcolt. A szabadságharc leverése után mindhárman hosszú külföldi tanulmányútra mentek, s maradtak is ott, amíg a hazatérésre alkalmas időpont nem adódott.

Az első nagy birtokosztás 1856-ban történt meg, amikor a Szeged újjáépítésében grófi rangot kapott Tisza Lajos, a majdani miniszterelnök Tisza Kálmán és Tisza László egyenlő részekre különítették el az addig egységes birtokot. Elkötelezett reformátusokként erőteljesen szociális érzelműek voltak

és birtokaik bevételeinek közel öt százalékát ajánlották fel folyamatosan jótékonyági célokra.

Geszt, a körülötte lévő birtokrészekkel, Tisza Kálmáné lett, aki a gazdálkodás mellett 1875-től 1890-ig 15 éven át volt az ország miniszterelnöke. Három gyermeke született: Tisza István, Tisza Paulina, Tisza Kálmán.

A három testvér közül Tisza István az, aki a legnagyobb politikai pályafutást érte el. Két alkalommal lett miniszterelnök az országnak. Először 1903. november 3.-1905. június 18. között, másodszor 1913. június 10. – 1917. június 15. között. Korának egyik legellentmondásosabb alakja volt. Egyfelől a körülrajongás, másfelől a gyűlölet övezte. Két alkalommal kíséreltek meg ellene merényletet. Az első Kovács Gyula képviselő 1912. június 7-én, a másodikat Lékai János 1918. október 17-én követte el, míg végül a harmadik merénylet oltotta ki életét 1918. október 31-én a Hermina út 35. szám alatti lakásában (Röheim-villa).

A Tisza-kastély és környezetének ismertetése

A kastélyt eredetileg egy 25 hektáros park ölelte körül, amelyet egy már akkor is létező erdőfoltból alakítottak ki úgy, hogy kíváncsi szemek ne fürkészhessék, mert az utca felől platános park takarta.

Az épület hossz tengelye kelet-nyugat tájolású, a déli főhomlokzata a református templomra néz. A főbejárata az épület keleti homlokzatának közepén került kialakításra.

A kastélytól északra volt a kiskastély, másként a vadászlak. Innen indultak és ide tértek vissza a vadászok.

A két épület között a természetvédelmi területként is nyilvántartott kastélypark szívében húzódott meg Arany János házikója, a „kis remetelak”.

A kastély 1890-ben történt oldalszárnybővítését részben folytatva, de a kastély kelet-nyugati hossz tengelyével megegyező épülettengellyel került megépítésre a lóistálló, amivel tulajdonképpen egy zárt belső udvar jött létre. Az istállótól északra fekvő füves tisztás volt a Csikókert. Ezen a fákkal

szegélyezett területen törték be lovaglásra a paripákat. Ettől nyugatra volt egy 15 méter hosszú és 5 méter széles medence, amiből ártézi vizet locsoltak a konyhakertben. Tovább nyugatra két toronyalakú épület szolgált gabonátárolásra. A két torony 20–25 méter magasságú lehetett.

A park az angol tájképi kertnek szép példája, amelyet az 1800-as évek elején egy itt talált őshonos erdőből alakítottak ki. A parkban a Csikókert szélén volt egy, a grófnő által nagy becsben tartott négyágú fehér akác, amelyet egy alkalmi látogatásakor Tessedik Sámuel evangélikus lelkész hozott Szarvasról.

A kastélypark mindig gondozott volt és a megyei kastélyok közül itt és Csorváson locsolták a parkot kiépített csőhálózattal, annak ellenére, hogy a kastély közvetlen környezetében lévő virágoskert növényeinek öntözésére szamaras kis serfőző primitív lajtával hordták a vizet.

A református templom

A honfoglalás utáni korban Geszt is azok közé a települések közé tartozott, amelynek volt temploma. A korabeli községi krónika szerint Geszt a környező falvakkal együtt Szent István rendeletére épített egy nádfedeles templomot. Itt volt a hiteles levéltár és olvasóhely is. A tatárjárás idején a templom már apátsági rangon volt. Kolostorának 40 növendéke 1241-ben a tatárok elől a templomba menekült, akik rájuk gyújtották azt és mind odavesztek. Az akkor bent égettek csontjai a legutóbbi 2000-es felújítás régészeti feltárásakor kerültek elő.

Az újjáépített templom már téglából készült, de a fedése még ekkor is nád volt.

1776-ban a fatornyot lebontották és Mária Terézia engedelmével a megözvegyült Tisza Lászlóné Szénási Rebeka saját költségén 37 méter magas kőtornyot építtetett. Falait 1783-ban magasztották és 1826-ban hosszirányban a duplájára növelték.

A zsindeletet 1867-ben cserélték le bádogtetőre és azóta is ilyen a fedése.

Az egyházközség a templomot 1990 és 2000 között újította fel. A református templom a megye négy legrégebbi temploma közé sorolható.

A Tisza-kastély

Történeti leírások szerint a kastély még a tatárjárást megelőző időkből származó alapíncézett szerzetesi rendház helyére épült. Arról nincsenek információk, hogy az épület milyen folyamatos fejlődéseken ment keresztül, de már az első katonai felmérésen is feltűnik itt egy épület, amely a leírások szerint földszintes, faszindelyes, padlásszobás volt. Építési ideje 1772 körüli. A kor építészeti stílusát alapul véve barokk-klasszicista stílusú. A kastély ma is a XVIII. század második felében épült vidéki, nemesi, de puritán lakóízlésnek megfelelő, egyszerű kúriaépület.

A földszintes épület északi és déli homlokzatának közepén egy nyitott szárazkapus kocsithajtója volt, amelyet az 1860-as években megszünt.

Az északi oldalon egy zárttá tett személyi bejáratot, míg a déli oldalon szobát alakítottak ki. Az épületnek ezen az oldalon épült meg az így utólag kialakított szoba fölött egy emeleti lakosztály. Az emeleten létrehozott helyiségek a díszvendégek számára készültek. Az emeleti szoba, amely szintén a templomra néz, ekkor egy erkélyt kapott, amelyet két darab ionfejes oszlop tart.

A szalon és a könyvtárszoba mennyezetét díszes gipszstukkó díszítéssel látták el, kivitelezője a festőművész Pállik Béla volt.

1860-ban Tisza Kálmán a feleségének, Dégenfeld Ilona grófnőnek kedveskedve a nyírbaktai Dégenfeld-kastély teraszához hasonló teraszt építtetett, amelyet áttört kőkorláttal és Bécsben készült mozaiklapokkal burkoltak le. Ez lett a „nevezetes” terasz, ahol a vendéglátáson kívül sokszor az ország dolgai is itt dőltek el. 1890-ben új oldalszárny készült egy köríves nyári terasszal, amely idővel a család egyik legkedveltebb tartózkodási helyévé vált. 1902-ben gróf Tisza István aggregátorral működő villanytelepet építtetett. A padlástérben a neves fővárosi gépészmérnök Knuth Károly tervei alapján új hideg-meleg vizes tartály is létesült. Ennek az egykori vízvezetéknek a sárgaréz csövei 2007-ben a műemlékvédelmi szakdolgozatok készítésekor helyenként még láthatók voltak. Az átalakítások végére a kastély 22 szobás lett.

A kastély belső kialakítását, helyiségeit, berendezéseit K. Nagy Sándor erdélyi kutató 1884-ben a személyes megélése és tapasztalása alapján az alábbi leírásban tárja elénk:

„A kastély közepén van a főbejárat, hol lépcsőzet vezet fel jobbra a vendégszobák, balra a családi szobák folyosójára, szemközt a kegyelmes úr dolgozószobájába... milyen lehet az a terem, hol az ország első embere, a kormány elnöke dolgozik, kinek bölcsességétől nagy részben függ az ország sorsa... a kegyelmes úr dolgozószobája sem nem nagy, sem nem fényes... hol még nem is a kényelem, hanem a célszerűség vezette a berendezést. Egy négyzetes szoba ez, melyet egyetlen nagy ablak világít meg, közepén egy kerek asztal, körülötte 4 magas kerek hátuljú, ódonszerű szék, a bal oldali fal mellett egy hencser [heverő], jobbról 3 magas és nagy szekrény egymás mellett könyvekkel és irományokkal megrakva, melyek csak annyi helyet hagynak a belső szeglet felől, hol egy fali szekrény megfér, különben az egész oldalt betöltik majdnem mennye-

zetig. ...A dolgozószobából balra egy oldalajtó egy kis öltözőn keresztül pompásan berendezett „pipázószobába” vezet, hol az ajtó mellett egy nagy asztal, körülvéve magas hátuljú, gót ízlésű, töltött, színes ülésű székekkel, melyek közül legnagyobb az, mely az asztal végéhez van téve a kegyelmes úr számára. Ezután következik a nagy ebédlő, melyet könyvtár, családi arcképek díszesítenek ...Az ebédlőből nyílik a nagyszalon pompásan bútorozva. A nagy szalonból nyílik a kegyelmes asszony dolgozószobája ...A kegyelmes asszony dolgozószobája után következik a főúri pompával berendezett női lakosztály s végül a gyerekszoba. ...A kegyelmes úr dolgozószobájától jobbra menő folyosóra nyílnak a nagyfiúk és a nevelő szobái. ...A főbejáratnál balra lépcső vezet fel az emeletre, vagy »pavilonba«, melynek fényesen berendezett termei fogadják be az idegebb vendégeket, itt szoktak beszállásolva lenni a miniszteri hivatalnokok is, kik a kegyelmes úr kíséretében lerándulnak. A pavilon erkélyéről szép kilátás nyílik a nádason keresztül a falura s azon túl egészen Szalontáig. ...”

Ezt követően a kastélyon jelentősebb átalakítások nem történtek. A II. világháború végén a kastélyhoz tartozó park területén a Zsadányi Állami Gazdaság telephelyet hozott létre és 1950-ben megkapta a kastély egy részét is. Az épület méltóságát teljes mértékben megcsúfoló, megalázó módon az állami gazdaság istállóként hasznosította a szobák egy részét. Szerencsére a gazdaság működése nem volt hosszú életű, 1955-től a falu gondozásába került az épület, ami sokáig volt iskola, majd a legutóbbi, 2024-es felújításáig kulturális épületté vált.

A Tisza-kripta

A kriptát a Tisza-család 1894-ben kezdte el építeni a Nagy- vagy más néven Fekete-halom nevű kunhalomra, amely 1902-re lett kész. A kriptában az első, akinek földi maradványait elhelyezték, az öreg Tisza Kálmán lett, akit a felesége, gróf Dégenfeld Ilona követett. Kőkoporsójuk a kriptá lejáratával szemben foglal helyet. A többi elhunytat az I. Tisza László által építtetett ökríptából is ide hozták és egy közös üregben helyezték el őket. A kriptában a szakdolgozatom elkészítésekor harminchárom Tisza-családtag volt eltemetve.

A Tiszák közül alig született valaki Geszten, de a geszti sírboltba tértek meg mindnyájan. Temetkezés utoljára 1974-ben történt, amikor az USA-ban elhunyt gróf Tisza Kálmán Lajos hamvai kerültek itt elhelyezésre.

A kriptá historizáló-neoreneszánsz stílusban épült. Erőtelen kőlabazaton álló, felfelé összeszűkülő, kváderes kialakítású, téglalap alaprajzú épület. Enyhe tetőhajlássíkú lemezfedéssel ellátott. A kváderek fölött szintén kőből készült az osztó-, illetve a koronázópárkány, amelyek között felirati mezőben a „FELTÁMADUNK” felirat található. A főbejárat fölött a koronázópárkány közepén a Tisza-család címere félköríves mezőben elhelyezve. A bejáratú ajtó kovácsoltvasból készült, áttört kivitelben, felületi díszekkel.

Az Arany János-emlékház

A kastélyparkban, nem messze a kastélytól, áll a helyreállított kicsi épület, amelyben Arany János 1851. május 13-tól 1851. október 22-ig lakott. Bár felajánlották neki a kastély egyik szobáját, de ő inkább a csendes magányosságot választotta, mert az elmélyült alkotásokhoz a százas fák közötti meghitt csendes magány volt számára a legalkalmasabb. Itt írta meg többek között az Ágnes asszony balladát és Toldi Miklós

elbeszélő költeményét. Közben Tisza Domokos irodalmi képzettségével is itt foglalkozott.

A kis házikót a Tisza-család ereiklyeként őrizte, a szobácska berendezését és a nagy költő apró személyes tárgyait érintetlenül hagyta. Az értékes irodalomtörténeti örökség a második világháború végén pusztult el, amikor egy orosz tiszt parancsára el kellett bontani a kerti lakot, mert a tégláival az út kátyút töltötték föl. Az épület mint Arany János Emlékmúzeum 1971-ben lett ismét felépítve és 1971. június 8-án került felavatásra. A 2010-es felújítása során sajnos az 1971-es nádtető lefedési állapottól, amely megfelelt a korabeli, eredeti állapotnak, attól eltérően, cserépfedést kapott az épület. De a legutóbbi műemlék-helyreállítás se sikerült tökéletesen, mert a nádtető gerincének kialakítása a korhű megoldástól eltérően bádогоzással készült. Műemlékvédelmi szakmérnökként és szakemberként biztosan állíthatom, hogy a nádtetőnek a bádогоzással történt lezárása és ezzel az Arany János- emlékházikónak a felújítása ezen megoldás okán egy szakszerűtlen és a műemlékvédelmi szempontokkal teljesen szembe menő helyreállítás.

Fajzi Tamás, Béres István, Kis Béla

Szeged FRISS 2025 – Építészeti kiállítás

CSMÉK kiállítás 2025. BESZÁMOLÓ, Szeged, Klauzál tér – 2025. október 6–19.

Klauzál tér, Szeged, a város meghatározó reprezentatív tere. Csendes kora délutáni nap, az eső lába lóg. Izgalom tölt el minden gyülekezőt, hogy ne kezdjen zuhogni. A várakozók a Csongrád-Csanád Vármegyei Építész Kamara 2025. évi kiállításának megnyitó eseményére várnak. A média is kivonult, tudósítani kíván a város életében jelentős eseményről. Az alkotó építészek mutatják meg legfrissebb munkáikat.

A Klauzál tér Szegeden az egyik legforgalmasabb gyülekező és átközlekedő tér, amely kellő reprezentativitással biztosítja a méltó környezetet a vármegye építészeinek kiállításához. A helyszín elkerülhetetlen, ha valaki a belvárosban jár, így óhatatlanul is beleütközik a kiállítási posztamenseken megjelentetett építészeti alkotásokba, és frissen értesül a legutóbbi,

megyében épült válogatott épületekről, valamint a megyében alkotó építészek az ország más területén létrehozott alkotásairól. Az anyag nagyméretű fotókkal és építész tervrészletekkel kíván érdeklődést keltetni. Az alkotók ugyan szűkre szabott felületet kaphattak, de a tablók jelentős száma mégis a tér meghatározott részét betölti.

A megnyitó előtt is jelentős számú érdeklődő nézte meg a kiállítási anyagot, kicsik is, nagyok is, fiatalok és az idősebb korosztály. Van ki hosszabban elidőzik a képeket nézve és vannak, akik hosszú beszélgetésekbe kezdenek azok kapcsán.

A megnyitó köszöntőbeszédet Schulcz Péter, a Csongrád-Csanád Vármegyei Építész Kamara elnöke tartja. A megnyitóban kitér a kiállítás céljára, arra, hogy a szakma előtérbe hozásával szeretné felhívni a figyelmet a környezet alakítás fontosságára.

A kiállítás ismertetőanyaga ez egyik tablón magyar és angol nyelven is olvasható. Szeged jelentős létszámú külföldi egyetemi diák időleges otthona, ezért fontos, hogy a magyar építészet hírért vihessék.

A tablón szereplő kiállítási bevezető:

Szeged FRISS 2025 – Építészeti kiállítás

Kortárs építészet a régióban és azon túl

Tisztelt Látogató!

A Csongrád-Csanád Vármegyei Építész Kamara örömmel jelenti be, hogy immár második alkalommal rendezi meg a Szeged FRISS 2025 elnevezésű építészeti kiállítást. A rendezvény célja, hogy bemutassa az elmúlt 3–4 év legfrissebb, legizgalmasabb építészeti alkotásait, melyek a kamara tagjainak munkái közül kerültek ki, természetesen a teljesség igénye nélkül.

A kiállítás jelentősége

A bemutatott projektek mind Szeged városához, mind a tágabb környezetéhez kötődnek: az alkotók a városban és a megyében élők, alkotó építészek, akik a közelmúltban megvalósult vagy akár csak tervezőasztalon maradt munkáikkal szeretnék inspirálni a helyi lakosságot. Az anyag azonban nem szorítkozik kizárólag a közvetlen környezetünkre – számos épületet találhatunk Csongrád-Csanád vármegyei kívüli helyszíneken is, ami jól példázza, hogy a régió építészei országos szinten is aktív, meghatározó szereplők.

Határon átnyúló kapcsolatok

A Szeged FRISS kiállítás második alkalommal ad lehetőséget a kamara tagjainak, hogy bemutassák környezet alakító munkáikat. Az esemény nem csupán Szeged városában lesz látható: az élő szakmai kapcsolatoknak köszönhetően a Vajdaságban dolgozó építészek és mérnökök is megismerhetik a kiállítás anyagát. A következő időszakban ezzel a válogatással gazdagítjuk a szomszédos Szabadka közeletét is, elősegítve a kulturális és szakmai párbeszédet.

Kiállító építészek és irodák

- » Balogh László, Balogh és Széll Kft.
- » Csuka Zoltán, CZA Stúdió Kft.
- » Hajós Tibor, Hajós Építész Iroda Kft.
- » Koczor György
- » Kövesdi Krisztián
- » Schulcz Péter, dprs Építésziroda Kft.

- » Simó Anna
- » Szigetiné Elekes Klára
- » Török Csongor, Török Csongor Építész Iroda Kft.
- » Vesmás Péter
- » Vesmásné Zákány Ildikó
- » ...és további neves alkotók

Digitális és papíralapú összegzés

A kiállítás anyagából részletes, digitális és nyomtatott összefoglaló is készül, amely bővebb ismertetőket tartalmaz a bemutatott projektekről és alkotóikról, így a szakmai közönség és az érdeklődők is mélyebb betekintést nyerhetnek a régió kortárs építészetébe.

A kiállítás küldetése

A rendezvény célja, hogy a szakma képviselői és az érdeklődő nagyközönség közösen fedezhessék fel a térség legújabb építészeti törekvéseit. Ahogy a magyar mondás tartja: „Ki korán kel, aranyat lel” – a folyamatos szakmai fejlődés, az új ötletek és a közösségi párbeszéd mind hozzájárulnak ahhoz, hogy környezetünk élhetőbb, szerethetőbb legyen.

A jó ház kultúrát teremt, és biztos alapot nyújt egy élhető, emberközpontú környezethez.

Üdvözlettel:

Csongrád-Csanád Vármegyei Építész Kamara

A kiállítás jelentős visszhangot keltett, a helyi tv is hírt adott róla és ha rövid ideig is, de beszédtema volt a városban. A folyamat nem áll meg, a közzétett anyag vándorkiállításként más megyékhez is eljut, és határainkat is átlépi, köszönhetően a Szerb Mérnöki és Építész Kamarával ápolt jó kapcsolatnak. A CSMÉK céljának első szakasza ezzel teljesült, és a korábban elkezdett folyamatot folytatni tudta: időközönként informálni a

város polgárait a környezet alakulásáról és a benne alkotó építészek munkásságáról.

A kiállított munkák figyelemre méltó sokszínűséget mutattak, bizonyítva az építészeti szubjektív erejét és a tervezői és kivitelezői, valamint a beruházói odafigyelés fontosságát. A kiállításon szereplő épületek mind a közös munka eredményességét dicsérték.

Köszönettel tartozunk a kiállításon részt vevő építészek és irodák segítségéért és a MÉK támogatási pályázatában megítélt anyagi forrásért.

Schulcz Péter elnök

Forbát Alfréd Építészeti Díj – 2025. Hetedik alkalommal adták át az építészeti díjat

A Dél-dunántúli Építész Kamara által alapított **FORBÁT ALFRÉD ÉPÍTÉSZETI DÍJ** átadása a **PTE MIK PARTNERS NAP** egyik fontos eseménye. A színes és sokrétű programban az eredményhirdetés mellett helyet kapott az előző évi nyertesek előadása és Mezősi Ágnes fotóművész „Breuer Project” című kiállítása is.

A Dél-dunántúli Építész Kamara hetedik alkalommal hirdette meg a pályázatot a Forbát Alfréd Építészeti Díjra. A szeptember 30-i beadási határidőig a pályázatra 12 érvényes pályázatot nyújtottak be.

A bírálóbizottságban

- » dr. Csaba Ders építész, PTE egyetemi főépítész, a Magyar Urbanisztikai Társaság,
 - » Biri Balázs DLA építész, a Magyar Építőművészek Szövetsége,
 - » Horváth András építész, a DDÉK alelnöke, a Dél-dunántúli Építész Kamara,
 - » Tutervai Mátyás építész, a MÉK alelnöke, a Magyar Építész Kamara,
 - » dr. Zoltán Erzsébet Szeréna DLA habil. építész, a Dél-dunántúli Építész Kamara
- delegáltjaként vett részt.

A 7 éve útjára indított építészeti díj évről évre magas színvonalú, a hazai építészet élvonalába tartozó alkotásokra hívja fel a figyelmet. Az idei 12 pályamű valószínűleg nem reprezentálta eléggé a térség valóságos teljesítményét, tehát az előkészítő munkára a jövőben még több energiát érdemes fordítani. Az összes pályázó a kamaránk tagja, ez azt mutatja, hogy országosan nem sikerült felkelteni az érdeklődést, pedig bizonyosan voltak a területünkön olyan megvalósult épületek, melyeket más kamarák tagjai terveztek. A munkák közül 4 Pécsen valósult meg, 4 Baranya megyében, 3 Tolna megyében és 1 a kamarai területen kívül, Somogy megyében valósult meg. 5 lakóépület, 7 közösségi létesítmény, közte 1 tájépítészeti munka alkotta a mezőnyt.

A bírálóbizottság a pályázatot eredményesnek ítélte meg, és 2 db díj és 2 db elismerő oklevél kiosztásáról határozott, mely döntésével egyúttal a pályázat színvonalának magasán tartását is biztosítani akarta.

Forbát Alfréd Építészeti Díjat kap: Koller József és Bánfalvi Zoltán építésszek – a Pécs-Hird, idősek otthona tervéért

A Pécsről látótávolságban levő Hird kialakulatlan faluszélén egy nagyon határozott, karakteres épület jelent meg. Nem kellett, nem is lehetett igazodni semmilyen építészeti előzményhez, létét, megjelenését a táji helyzetéből és a feladat funkcionális tartalmából vezette le. A Református Egyházmegye által épített intézet súlyos feladatot vállalt, otthont és magas színvonalú ápolást biztosít idős embereknek, akik életük lezárásához közelednek. Az egyemeletes ház lendületes, szelforgóra emlékeztető alaprajza abban a helyzetben áll, amikor a szobaegységek nagy része a déli és nyugati kilátásra nyit, de az északi szárnynak is jut a nem kevésbé szép Mecsek látványából. A forgó középpontja a közlekedőmag, mely egyúttal közösségi tér is. Az épület kétségtelenül nem hízlel, nem idéz romantikus előképeket, nem kelt túlzott érzelmeket. Tárgyilagos, a célra koncentrált. Eleganciája tiszteletet ébreszt, az összetett térbelisége elgondolkodtat. A kereteket szakmailag hibátlanul szabja meg, most már a benne dolgozókon a sor, hogy szeretettel, gondoskodással töltsék meg.

Forbát Alfréd Építészeti Díjat kap: Sztranyák Gergely építész – a Bükkösd, Szentdomjánban épített kabin tervéért

A domboldalon, az erdő peremén, magaslelt idézve áll egy apró erdőszéli kabin. Egyszerű építmény, mégis minden por-

cikájában alaposan átgondolt, precíz részletekről tanúskodik. A házat formáló mozdulatok a hely érzékeny letapogatásából következnek: a tető finom meredeksége a terep lejtését követi, a földszint a déli irányba, a tisztás és a völgy felé fordul, míg a konyha és a hálógaléria az erdőre tekint. A két szint kettőse magától értetődőnek ható koncepcionális alapállás. A faszerkezet és a természet színeivel szép összhangot teremtő, festett deszkaburkolat meleg, kellemes atmoszférát teremt. Az oktatással összekapcsolt tervezési és kivitelezési folyamat során megvalósult épület egy különleges, tájra hangolt apró menedék a Mecsek nyugati szélén.

Belsőépítész tervező: Sztranyák Veronika.

A díjakhoz oklevél, emléktárgy és bruttó 200 000 Ft pénzjutalom jár.

Építészetért Elismerő Oklevelet kap: Gyergyák Ákos DLA és Kozák Barnabás építészek – a Pécs, Surányi úti villa tervéért

Az épület a Mecsek-oldal karakteres, rétegvonalat követő útján helyezkedik el, ahol a Bauhaus és modernizmus több kiemelkedő példája megtalálható. Ebben a kontextusba illeszkedve az épület a modernista alapelvek kortárs újraértelmezésével válik a környezet szerves részévé. Letisztult formavilága és átgondolt építészeti szemlélete sallangmentes, funkcionális megközelítést tükröz. Az épület nem kíván dominálni környezetében: léptéke visszafogott, arányai harmonikusan illeszkednek a környező beépítéshez. A létrejött terek racionalitása nemcsak az építészeti koncepció következetességét, hanem a megrendelői mértéktartást is igazolja.

A homlokzat strukturált, függőleges irányban tagolt, homokszínű vakolata és a látszóbeton elemek összhangban vannak. A nagy üvegfelületek a város felé nyitnak, míg az utcáfronton az épület a privát szféra intimitásának megtartására törekszik. A ház egészére jellemző az érzékeny anyaghasználat, a racionális formálás és a környezetével folytatott finom párbeszéd. A homlokzat vízszintesen tagolt nyílászárói a környék villaépítészetének hagyományaira reflektálnak. A kompakt, zárt tömeget csupán két markáns elem bontja meg: a mélyített bejárati rész az előtetővel és a város felé nyitott, szinte a teljes homlokzaton végigfutó teraszt is magában foglaló kiugró tömeg. A részletek helyett a homlokzat rusztikus felülete és az ablakok gondosan megkomponált arányai uralják az épület külső megjelenését.

A visszafogott, mégis karakteres építészeti megközelítés érzékenyen reagál az épített környezet adottságaira. Az épület így mentes marad a villaépítészetre gyakran jellemző hivalkodástól és öncélúságtól, így példaértékű módon képviseli a kortárs építészet értékeit.

Építészetért Elismerő Oklevelet kap: Tamás Anna Mária DLA, Kovács-Andor Krisztián DLA építészek és Tóth Réka tájépítész – a Pécsi Tudományegyetem Szigeti úti Campus Déli Park tervéért

A benyújtott pályaművek között kivételes munka, hiszen itt nem épületről, hanem közterület- és parképítésről van szó. Különlegessége, hogy nem egyszerűen egy meglévő zöldfelületet, vagy térburkolatot újítanak meg, hanem egy eddig a városlakók elől elzárt területet kap vissza a város. Az új park közvetlen gesztusaival elegáns, emberi kapcsolatot teremt az egyetemi épületek és az utca között. Jól tükrözi a funkciót, hogy a park egyidejűleg lett előtér, átmeneti és pihenőterület. A tervezők finoman fogalmazták meg a fő közlekedési irányok és a tényleges pihenőparki területek határait, a különböző funkciók kijelöléseit. Szándékos és jól olvasható az utalás a közlekedési vonalak finom, hierarchikus rendszerével az idegpályák szövetére. Az igényesen kivitelezett felületek, az utcabútorok, a képzőművészeti alkotások mind-mind arra ösztökélik a városlakókat, az utca közönségét és az egyetemistákat, hogy használják a területet, megálljanak, leüljenek, megpihenjenek a parkban.

Az elismeréshez oklevél mellett emléktárgy jár.

Az építészeti, tájépítészeti tervezés elismerése mellett dicsérrettel kell illetni az építészeti mű létrehozásában és a munkák kötelező kivitelezésében fontos szerepet játszó szakági tervezők és kivitelezők kiváló munkáját.

A bírálóbizottság megköszöni minden pályázónak a részvételt. Reméli, hogy a lehetségesnél kevesebb kiadott elismerés a Forbát Alfréd-díj magas színvonalát továbbra is fenntartja, és mindent összevetve arra ösztönzi a tervezőket, hogy munkájukban a legjobb eredményre törekedve azt a jövőben is szívesen megmutassák a közönségnek.

Pécs, 2025. november 6.

A bírálóbizottság

Breuer Marcell-emlékpad

A Dél-dunántúli Építész Kamara kezdeményezésére és lebonyolításában elkészült a Breuer Marcell-emlékpad, amely a világ-hírű pécsi születésű építész, tárgytervező és a Bauhaus kiemelkedő alakja előtt tiszteleg. A 2023-ban kiírt tervpályázatot Máté Tamás és Vass-Eysen Áron építészek (BIVAK Studio Kft.) nyerték meg. A függesztett szerkezetű vasbeton pad önmagában is különleges látványosság, amit kiegészít a körülötte levő, olvasható és ábrákat tartalmazó járőrfelület. Egy érdekes pihenőhely, ahol akaratlanul is hasznos tudást lehet szerezni.

A Breuer Marcell sétányon, a Tudásközpont előtti parkban elhelyezett emlékpad a pécsi kulturális negyed egyik új jelképeként

szolgálhat a jövőben. Az építész közösség, a városlakók és az egyetemi hallgatók találkozóhelyeként egyszerre utal Breuer szellemi örökségére és a modern építészeti időtálló értékeire.

A projekt megvalósítását intézmények, cégek támogatása mellett széles körű szakmai és civil összefogás tette lehetővé.

Az emlékpad ünnepélyes avatására 2025. október 10-én került sor. Az avatáson beszédet mondott Farkas Szabolcs, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elnöke, Ruzsa Csaba, Pécs MJV alpolgármestere, dr. Hajnóczi Péter, a Magyar Építész Kamara elnöke.

Az avatási ünnepséget a Pannon Filharmonikusok zenészeinek klarinétkvartetttje tette zeneileg is érdekessé. A megjelent vendégek és a nagyszámú közönség az állófogadás alatt folytathatták kötetlen beszélgetést.

A járható és olvasható felületen elhelyezett QR-kód gazdag információs felületet nyit meg, mely az életrajzon és a támogatókon kívül az előzményeket és a megvalósítás folyamatát is bemutatja.

Az avatás napján került bemutatásra Mezősi Ágnes fotóművész „BREUER PROJEKT” című kiállítása a Művészetek és Irodalom Házában, melynek szervezői a ZsÖK Nkft. és a Dél-dunántúli Építész Kamara voltak. Mezősi Ágnes 2019-ben kapott felkérést először Breuer New Yorkban lévő épületeinek fotózására, és eddig 15 helyszínen készült megannyi kiváló fotó.

A megjelenteket Fekete Valéria művészeti vezető köszöntötte. A kiállítást Torma Tamás újságíró, az „EGY HELY” sorozat alkotója nyitotta meg.

A city.Hu építészszáma

Az Enyedi György Regionális Tudományi Alapítvány online folyóirata a CITY.HU, mely hiánypótló a hazai folyóiratok szűkülő kínálatában, építéssel foglalkozó tematikus számot jelentetett meg. Alapítói Szirmai Viktória – alapító főszerkesztő, Rechnitzer János (†2023) – a szerkesztőbizottság elnöke, akik a hazai regionalizmus prominens képviselői.

A város ügyét szolgáló CITY.HU online folyóirat fő célja a történeti és főként a modern városi jelenségek elméleti értelmezéseinek, a különböző típusú városok társadalmi és gazdasági problémáinak, átalakulásainak tudományos igényű bemutatása. Lényeges törekvés a magyar és a nemzetközi városkutatók tudományos eredményeinek közreadása is. Szirmai Viktória felkérésére a 2025. évi 1. számot vendégszerkesztőként Koszorú Lajos szerkesztette, a tematikus lapszám megjelenését és a Fugában tartott zárókonferencia megrendezését a Magyar Építész Kamara támogatta. A workshop keretében a városépítészeti, az építészettörténeti és a kortárs építészeti fontos kérdéseit járták körbe a szerzők mélyreható tanulmányaikról beszélgetve. A szerzők és a közönség beszélgetését Zsuppán András újságíró moderálta.

A CITY.HU jelenlegi építészszámának keretezését a fenntarthatóság és az összeomlás, valamint az építészeti értékre mutató növekedésközpontúsága közötti kapcsolatok egy-egy szegmensének felvillantása adja. A szám az építészeti aktuális kérdéseit, jelen kihívásait járja körül.

Növekedésfókuszú kultúránk a fejlődést a még több, még jobb, még nagyobb, még érdekesebb dimenziók által behatárolva képzelet. A civilizációnk globális viselkedése – gondolkodás, magatartás, életvitel – számára természetszerű a megszo-

kott kényelmi, technikai, infrastrukturális feltételek konstans rendelkezésre állása. Miközben kultúrkörök, földrészek között rendkívül szélsőséges különbségek vannak az elvárt és valós szükségleteken alapuló „szolgáltatások” szintjében.

Az összeomlás útján haladó civilizációnk központi kérdése, hogy képes-e önkorlátozással, gyökeres magatartásváltoztatással új egyensúly felé evickélni. Egyes szakértők szerint ez lehetséges, mások apokaliptikus víziókat vetítenek előre, de tudjuk, hogy a fogyó erőforrások, a polikrízisek, a háborúk világában az urbanisták, építésszek felelőssége továbbra is meghatározó. A talán megválaszolhatatlan szakmai és morális kérdésekre, kihívásokra fókuszáló írások felvetik, hogy az építészet képes-e a korszerűség kontextusában és az építés dimenzióiban érdemi válaszokat, alkalmas megoldásokat, szakmai magatartásmintákat a rendelkezésre álló egyre rövidebb idő alatt kialakítani.

A szám három blokkra tagolódik tematikusan.

Szalóczy Zsolt: Városaink és épített környezetünk jövője a polikrízis tükrében

Városaink jövőjét a mindinkább nyilvánvaló erőforráskorlát, az energia- és anyaghiány, az időjárás szélsőségei, a háborúk egyre több szálon elbizonytalanítják, melynek súlyos társadalmi hatásai és immár gazdaságformáló erői is működésbe léptek. A polikrízisek kumulatív hatásai rendszerszintű instabilitást okoznak, ezek súlyával szemben a fenntarthatósági szemléletek, politikák, a korlátos tervezési felfogások gyakorlati javaslatai legfeljebb tüneti kezelésre képesek.

Koszorú Lajos: Budapest városrégió és az építészeti környezet kérdései

A Budapest városrégióval foglalkozó tanulmány az európai tér kontextusából eredő átfogó hatások végiggördülésével vázolja a metropolisztársaság spontán felépülő és mára egyre szervebben működő modelljét. A gazdasági integráció és az évszázados centralizáció farvizén sodródó folyamatok csak sok veszteséggel, erőforrás-pazarlással képesek közelíteni a városi települési közösségek-terek összekapcsolódási törekvéseit, a térszerkezet-alakítás és az összekapcsolódás adekvát irányait. A városi milió attribútumai a biztonságos városműködés, a városhasználat szabadsága, a városélmény, azaz a közeg hatása, és a mindezekre épülő identitás/városszerkezet együttesen adják a városszövevényeink vonzó, megtartó gazdagságát. A jövő fókuszában a városok képességei mellett a valós és az indukált szükségletek növekvő szakadéka áll, melynek kezelési zsákutcait és morális szempontjait a tanulmány melléklete a mesterséges intelligenciával folytatott párbeszéddel illusztrálja.

Kovács Dániel: Tendencia radar alatt. Brutalista építészeti Magyarországon

A tanulmány egy globális modernizációs ciklus jelentős építészeti irányzatát – karakteres stílusát – vázolja. Bemutatja a brutalizmus eredetét és fejlődését, néhány emblemikus személyiségét is. A 60-as évek nyugati jóléti társadalmi után kapaszkodó hazai városhálózat gyarapodásához és megerősödéséhez kapcsolódó kulturális-közösségi épületeken kibontakozó késő modern stílusjelenség tisztázása több mint időszerű. Több okból is. A brutalista stílus túllépett az építészeti hagyományos esztétizáló – díszítő – elvárásain, és a szerző szerint „a szerkezeti és anyagi őszinteséget, illetve a vizuális emlékezetességet” állítja az alkotói folyamat fókuszába.

Lényeges tanulságokat kínál ez a szempont a mai magasépítéset egyes barokkos, retró, populista-régieskedő irányzatainak megítélése számára is.

Erő Zoltán: Budapest építészete a 21. század első évtizedeiben

A szerző magabiztos építészeti kultúrájára alapozottan vázlatosan bemutatja az új korszak feltételei és lehetőségei között megvalósult emblemikus alkotásokat. A rendszer-váltástól napjainkig tartó nyitott körkép, mely folytatást, elmélyült elemzéseket provokál. Az urbanisztikai példák és városrehabilitációs gyakorlati eredmények a város megújuló képességét is kellően illusztrálják, miközben felvetik a replikaépítéset, az „ideologikus bontások” és „historikus populizmus” értékelésének kérdését is. Az új városfejlődési ciklus építészeti és közterület-fejlesztési példáit a nagyobb infrastrukturális fejlesztésekkel együtt kezeli, hangsúlyozva jelentőségük szinergiáit.

Marosi Péter – Koszorú Bálint: Talált terek Budapesten

E tanulmány szerzői a történelmi városmagban folyó empátiás közterépipítészeti példákon keresztül a város újraértelmezése és a valódi – integrált – urbanisztikai gondolkodás eredményeit értelmezik. A szerzők magas minőségben megvalósult példákban mutatják be a történelmi városszövetben elveszett, rejtőzködő, lehetséges talált terek kibontásának és a mai környezetbe, városhasználba integrálásának útjait. A bemutatott köztér-felfogások, tervek és megépült terek képesek megfelelni a nagyváros lakói, használói magasszintű élethez való igényeinek. E tereken adott az élménygazdag, sokrétű összekapcsolódások, változatos jelenlét, rendezvények, az ősi agóraigény biztonságos megélése.

Alföldi György: Építészeti – oktatás – társadalom

Az építész-képzés súlyos dilemmáit és lehetséges útjait vázolja. Alaptétele Wigley nyomán, hogy az oktatásnak olyan gondolkodásmódokat kell a következő generáció gondolataiban felépíteni, „hogy az ismeretlenbe ugorjon” és amelyek lényegében „szembeszegülnek a jelen logikájával”. Az építész-képzés kialakulásának gyökereitől a megújulási kísérletekre és intézményi adottságokra reflektálva jut el a mai helyzetig.

Somogyi Krisztina: Fogalmi metszetek: viszonyulások, értelmezések, hangoltságok és kérdések a kortárs magyar építészetben a Helyzetkép című kortárs magyar építészeti kiállítás kapcsán

A SZIMA Építőművészeti Szakosztály kezdeményezte kiállítás sajátos összhangzatot hozott létre, melynek lényege nem az összhangról szól, hanem a valós sokszínűségről. Somogyi Krisztina többdimenziós írása az építészet kommunikációjáról is szól, miközben markáns körképet rajzol a hazai építészeti gondolkodás mai irányairól.

Szirmai Viktória: A várostervezés és a jövőképek

című tanulmánya a Valóság 1985/8. számában jelent meg. A cikk végső kérdése: a jelenre vagy a jövőre irányult legyen a tervezés. Segítségül hívja J. Goldot, aki szerint a tervezésnek válaszolnia kell, hogy milyen legyen a jövő városa, míg Bruce Allsop építész szerint tervezzen a jelen számára és a jövőt hagyja azokra, akik a jövőben fognak élni.

Koszorú Lajos

2025. év a Komárom-Esztergom Vármegyei Építész Kamarában

A rendkívüli 2024-es évet követően, amely során a 2023. évi C. törvény hatályba lépésével elvégeztük a kamaránkra háruló többletfeladatokat (alapszabály-módosítás, elsőfokú etikai fegyelmi bizottságba való delegálás, lakóhely-ellenőrzés, főépítési nyilvántartás), a 2025-ös év már a megszokott, hagyományos keretek között zajlott. Programsorozatainkat két időpont köré: tavaszi és az építészet hónapja (ősz) időszakra szerveztük.

„Építész tavasz Komárom-Esztergom Vármegyében 2025”

4 rendezvény, 4 téma, 4 helyszín

A szakmai rendezvények megszervezésénél szem előtt tartottuk a sokszínűséget, szakmagyakorlóink kiválaszthaták a számukra legérdekesebbet, leghasznosabbat, helyileg elérhető (Esztergom, Tatabánya, Bajót-Pélföldszentkereszt). A szakmai tudás frissítése, épületlátogatás, új technológiák, tapasztalatok megosztása mellett kiemelt figyelmet fordítottunk a jogkövető magatartás elősegítésére azzal, hogy a hatóság munkatársai az egységes jogalkalmazás érdekében előadást és konzultációt tartottak az aktuális jogszabályi változásokról, ezáltal naprakész információkat kínálva a szakmagyakorlóknak.

Az építész nap keretében bemutatott „Az év háza Komárom-Esztergom vármegyében” és az „Építészek más művészetekben” kiállítás hozzájárult a szakma presztízisének emeléséhez és az építész szakmai közösség erősítéséhez.

2025 tavaszán a Magyar Építész Kamara Szakmai Hozzájárulási Alapjának együttműködésével négy rendezvényt valósítottunk meg, amely minden kamarai tag és nyilvántartott szakmagyakorló számára térítésmentes volt, továbbá a résztvevők szakmai továbbképzési pontokat is szerezhettek.

Az **esztergomi bazilika felújítása** során már több alkalommal került megszervezésre épületbejárás, lehetőséget biztosítva, hogy kollégáink a helyszínen részletesen megismerkedhessenek a szakmailag egyedülálló munkálatokkal.

A bazilika felújításának következő fázisában a központi térfőrestaurátori állványzata készült el és megkezdődött a falké-

pek és díszítőfestések, aranyozások restaurálása, így szakmai programsorozatunk első állomásaként ezen munkálatok megtekintésére szerveztünk épületlátogatást szakmai vezetéssel és előadással.

A falképek és díszítőfestések, aranyozások restaurálását, a freskók mögötti tartószerkezeti megerősítéseket nemcsak kivitelezés közben tekinthették meg a résztvevők, hanem azok szakmai ismertetésére is sor került.

Besey László a munkálatok kezdetétől és jelenleg is a bazilika felújításán dolgozik, az ő közreműködésével valósult meg a korábban a négy ablakba helyezett térállvány, ami a teljes kupolafelület restaurálásához biztosított munkaterületet egyedi, világszínvonalú műszaki megoldásként.

Tájékoztató és konzultációs délután az építésügyi jogszabályi változásokról

A magyar építészetéről szóló 2023. évi C. törvény és végrehajtási rendeletei jelentős változást hoztak az építésügy szereplői életébe. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy tagjaink és nyilvántartott szakmagyakorlóink felé naprakész ismereteket nyújtunk a tevékenységüket érintő jogszabályi változásokról, ezzel elősegítve a jogkövető magatartást és az előírásoknak megfelelő színvonalas építészeti tevékenységet. A Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatallal közel két évtizede szoros az együttműködés, mely nemcsak a közös építésfelügyeleti ellenőrzésekben mutatkozik meg, hanem aktív, napi kapcsolat van az Építésügyi és Építésfelügyeleti Hatóság és a kamara között, továbbá a hatóság munkatársai rendszeresen tartanak előadásokat különféle rendezvényeinken.

Az állami főépítész tartott előadást a tervdokumentációk véleményezése, a főépítési konzultáció, a településképi véleményezés és a tervtanácsi eljárásokról. Az előadás során kiemelte a tervtanácsi eljáráshoz benyújtandó dokumentáció tartalmi elemeit és a minősítés szempontjait.

Az építésügyi és örökségvédelmi osztály munkatársai az építésügyi hatósági eljárások változásait vették górcső alá, kiemelten az egyszerű bejelentés és az építési engedély alapján végezhető tevékenységek körét, az egyszerű bejelentési és építési engedélyezési eljárások során alkalmazandó szakmai konzultáció és településképi véleményezési eljárás elemeit.

A szakmai délutánon elhangzott előadások diáit utólag a KEV Építész Kamara minden szakmagyakorlója részére megküldtük, ezzel is elősegítve a naprakész információkhoz történő hozzáférést és a jogkövető magatartást.

Építési szakmai nap

A KEV Építész Kamara a KEV Mérnöki Kamara és az ÉMSZ közös szervezésében valósult meg a nagyszabású szakmai rendezvény, melyet lassan egy évtizede rendezünk meg évről évre az EDUTUS Egyetemen. Az eseményre egyaránt meghívtuk az építész tervezőket és a kivitelezésben tevékenykedő kollégákat is.

A szakmai nap fókuszában ez évben elsősorban a talajnedvesség, a talajvíz elleni szigetelések tervezési alapelvei, a talajszint alatti szerkezetek energiahatékony kialakítása, továbbá az alépítmények szigetelési hibái és javítási lehetőségei álltak. A témát a legújabb technológiák, szabványi előírások mentén az innováció és az energiatudatosság jegyében mutatták be az előadók, kiemelt figyelmet fordítva a gyakorlatban alkalmazható információkra, tapasztalatokra, jó és rossz példákon keresztül prezentálva.

2025.02.13. esztergomi bazilika, épületlátogatás

Építész nap és taggyűlés

Kamaránk 2025. évi taggyűlését hagyományainkhoz híven különleges építészeti szakmai programmal gazdagítva az építész nap keretében szerveztük meg.

A Péliföldszentkereszti Látogatóközpont 2019-ben nyitotta meg kapuit, amelynek terveit Dankó Kristóf okl. építésmérnök, kamarai tagtársunk készítette, ő mutatta be az épületegyüttest.

Az építész napon részt vevők megtekinthették az „Az év háza Komárom-Esztergom vármegyében” pályázat 2024. évi díjazottjainak kiállítását. A tárlat kiegészült az „Építések más művészetekben” kiállítással, mely során ezúttal két tehetséges építész kollégánk, Schenk Attila és Szentgyörgyi Árpád képzőművészeti alkotásaival ismerkedhettek meg az érdeklődők.

Az építészeti hónapja Komárom-Esztergom vármegyében 2025. évi szakmai rendezvényei

3 rendezvény, 6 program

Szakmai nap a tatai várban: Az építész mint a művészet és mérnöki szakma találkozása

- » Tatai Kőcserépgyár, tatai épületdíszek – kerámiaművészet és építészeti találkozás.
- » Történeti tartószerkezetek – tartószerkezet és építészeti találkozás.

Az őszi programsorozat első állomásaként a szakmák találkozását állítottuk középpontba. Eseményünk mottója: az építész mint a művészet és a mérnöki szakma találkozása volt, melynek nyomán két különleges előadást szerveztünk.

A helyi múzeum művészettörténésze, Kövesdi Mónika és Tata főépítésze, Kamarás Dorottya a tatai kerámia homlokzatdíszek történetét és alkalmazását mutatták be előadásukban. Kitekintettek a tatai Fischer-család szerepére a magyar kerámiaművészetben, bemutatásra kerültek a műhelyből kikerülő épületkerámiák és a belőlük alkotott egyedi tatai homlokzatok.

Besey László tartószerkezeti és műemlékvédelmi szakértő (kamaránk tagja) egyedülálló szakmai tapasztalattal rendelkezik a műemlékvédelem területén, várak, kastélyok, szakrális épületek elkötelezett tartószerkezeti tervezője. Szakmai elhivatottsága és munkássága elismerésül 2023-ban Műemlékvédelemért Forster Gyula-díjban részesült. Előadásában a történelmi épületek rekonstrukciója során szerzett különleges tapasztalatait osztotta meg.

2025.10.02. szakmai nap a tatai várban

Építész nap Esztergomban a Ferences Gimnáziumban, közös program a fiatalabb generációval

- » „Az év háza Komárom-Esztergom vármegyében” pályázat eredményhirdetése, díjátadó, kiállítás.
- » Szent Antal Esztergomi Ferences Gimnázium bővítésének épületlátogatása és szakmai beszélgetés a tervezővel, Gutowski Roberttel.

2025.10.16. Az év háza díjátadó és épületlátogatás Esztergomban a Ferences Gimnáziumban

2025.10.16. Az év háza díjátadó és épületlátogatás Esztergomban a Ferences Gimnáziumban

A 17. „Az év háza Komárom-Esztergom vármegyében” pályázat díjazottjai:

„Az év háza Komárom-Esztergom vármegyében” Díj:

- » Kiserdei Óvoda átalakítása, bővítése, Kesztlöc, tervezők: Dankó Kristóf, Sztahovits Péter
- » Malom és Kacska Vendégház, Tata, tervező: Markos Anikó, munkatárs: Rigó Péter

„Az év háza Komárom-Esztergom vármegyében” Dicséret:

- » Duna-parti nyaraló belsőépítészete, Pilismarót, tervező: Iványiné Alberti Szabina
- » Kálváriastációk helyreállítása, Esztergom, tervezők: Berek Eleonóra, Zsembery Ákos PhD, építész munkatárs: Halászné Kolláth Mária

Építésszek a kormányhivatalban – Szakmai délután

Kiállítások:

- » „Az év háza Komárom-Esztergom vármegyében” 2025.
- » „V4 Visegrádi Négyek családi házai” vándorkiállítás
- » Építésszek más művészetekben

Jogszabályi tájékoztató a hatóság munkatársaival a KEV Kormányhivatalban, előadások:

2025.11.04. Építésszek a kormányhivatalban, szakmai délután

- » „Egyedi eltérés” és a „kifogás” eljárási szabályairól.
- » Építésügyi hatósági eljárások témakörében az alapozás elkészültének bejelentéséről, a tervező hozzájáruló nyilatkozatáról, valamint a HÉSZ-OTÉK-TÉKA összefüggéseiről és alkalmazásáról az egyes építésügyi eljárásokban.

Tagjainknak napi munkájukhoz segítségül körbeküldtük azt a tájékoztatótáblát, amelyben a vármegye minden településére vonatkozóan kigyűjtve megtalálhatók a helyi építési szabályzatok, a településképi rendeletek állapota, mindehhez az OTÉK mely időállapotát kell figyelembe venni a tervezés során, továbbá, hogy szükséges-e településképi konzultáció lefolytatása, illetve településképi vélemény az egyszerű bejelentéshez és építési engedélyhez.

A rendezvény kérdések megválaszolásával és több problémás téma konzultálásával ért véget.

Programjainkat követően a visszajelzésekből örömmel tapasztaljuk, hogy ez évben is sikerült építészeink munkájára felhívni a figyelmet, ezzel emelve az építész szakma presztízsét.

A fiatalabb generáció megszólításával, jó példák bemutatásával keresztül, ráirányítottuk a figyelmet az építész hivatásra, elősegítve ezzel a szakma utánpótlását is.

A jogszabályi előírásokban való tájékozódás, a tapasztalatcsere közös gondolkodási lehetőséget teremtett, hogy tagjaink naprakész ismeretek birtokában tevékenykedhessenek.

A médiamegjelenések segítségével sikerült felhívunk a figyelmet az építészetre, építészeinkre.

2025-ben is, mint minden évben, biztosítottuk tagjainknak, hogy helyben, a vármegyében térítésmentesen meg tudják szerezni továbbképzési pontjaikat sokszínű szakmai programból választva. A helyi hatóságokkal való folyamatos együttműködés eredményeképp pedig naprakész tájékoztatást kaptunk az aktuális jogszabályi változásokról az egységes jogalkalmazás érdekében.

Markos Anikó
elnök

Építészeti díjak a Somogyi Építészek Kamarájánál 2025. évben

Kamaránk építészeti díjakat hozott létre annak érdekében, hogy a kiemelkedő szakmai teljesítményeket elismerje, díjazza és ösztönözze a szakmagyakorlókat saját magukkal és környezetükkel szemben az igényes, átgondolt, esztétikus környezet kialakításának céljából.

Évente 3 építészeti díjat adományozunk, melyek megvalósításához a Magyar Építész Kamarához a Szakmai programok hozzájárulási alapjából igényeltünk támogatást pályázati kereteken belül.

1. Lamping József Diplomadíj

A díjat 2016-ban hoztuk létre a frissen végzett somogyi kötődésű diplomások részére. A díjra pályázhatnak az egyetemek kamarai tagságra jogosulttá váló, a Lamping József Diplomadíj szabályzatunk alapján Somogy vármegyében lakó, vagy Somogy vármegyei helyszínrre diplomamunkát készített építész, építészmérnök, építésztervező, kert- és tájtervező művész MSC-(Master) képzés végzős hallgatói.

Minden év március 1-ig felhívást teszünk közzé a <https://www.smek.hu/smek-lamping-jozsef-diplomadij> oldalon, valamint a szakmai egyetemek szakirányú tanszékei hirdetésének segítségével a diplomadíj elnyerésével kapcsolatosan. A pályázatok benyújtási határideje: minden év április 30. A pályázatok beadhatóak személyesen székhelyünkön, valamint elektronikus úton a diplomadij@smek.hu e-mail címen a felhívásban rögzítettek szerint.

A pályázatokat kizárólag digitális formában lehet benyújtani, azok benyújthatóak személyesen, beküldhetőek postai vagy elektronikus úton is.

A diplomadíj-szabályzat kamaránk honlapján is elérhető.

A **pályázat nyílt**, a tervlapokon a pályázó nevét, az oktatási intézmény és tanszék, valamint a konzulens nevét, a tervezett épület, építmény, alkotás és a helyszín címét, adatait fel kell tüntetni. A diplomadíj-pályázathoz mellékelni kell a diplomaterv lapjait, tablóit, a diplomaterv-opponenciát, valamint a tervre kapott egyetemi osztályzatát.

A benyújtott diplomadíj-pályázatokat kamaránk elnöksége által kiválasztott, szakmagyakorló építészekből álló 3 tagú diplomadíj-bírálbizottság értékelt, amelynek tagjai: **Ripszám János Ybl-díjas építész, Pór Péter vezető tervező és Bánkuti Melitta építész.**

Évente legfeljebb 2 db diplomadíj adható. Megfelelő számú és színvonalú pályázat beérkezése esetén a zsűri mindkét díjat kiadja. A díj oklevéllel, valamint Dabóczi József építész-ötvösművész által készített emléklappal és 50 000.- Ft pénzjutalommal jár.

Ezenkívül a díjazott terv készítője 2 évre tagjelöltté válik, és amennyiben a kétéves szakmai gyakorlat teljesítése után kamaránk tagja kíván lenni, úgy az első éves tagdíjra mentességet kap. Kamaránk **2025. évi taggyűlése keretében** adtuk át a díjat. A díjazott vetített képes előadáson a taggyűlésen mutathatta be a diplomadíjas tervét.

A pályázatra 3 pályamű érkezett, melyből a bírálóbizottság egy alkotást talált alkalmasnak a díjazásra.

A taggyűlésen 2025. május 21-én hirdettük ki az idei év Lamping József Diplomadíj nyertesét, **Mohay Klárát a *Segítő tér mélyszegénységben élőknek, Kaposvár, Cseri dűlő* című diplomamunkájáért.** Mohay Klárát Ripszám János Ybl-díjas építész a Lamping József Diplomadíj-bizottság elnöke méltatta.

A díjat **Ripszám János** Ybl-díjas építész, a Lamping József Diplomadíj-bizottság elnöke és **Lőrincz Ferenc Lőrinc** elnök adta át. A díj mellé Mohay Klára építész kamarai tagdíját a belépést követő első évben kamaránk átvállalja, így egy év tagdíjmentességben részesül.

A diplomaterv helyszíne Kaposvár. A terv témaválasztása már a címe alapján is mindannyiunkat megállásra és elgondolkodásra késztetett, mélyen emberséges és szociálisan elkötelezett. Az úgynevezett jóléti társadalom mesterségesen felpörgetett életritmusa és életstílusa előtt keményen és kéréletlenül felmutatta az ezzel éles ellentétben álló társadalmi problémát, a peremen élők elkeserítő helyzetét.

A választás kulcsa személyes érintettség: abból ered, hogy a tervező édesanyja a Mélyben és Reményben Alapítvány vezetője, amelynek célja a mélyszegénységben élők segítése. Az előkészítő tanulmány a probléma részletes elemzésén keresztül mélyszegénység megértéséről tanúskodott, emellett kitért a segítségnyújtás módjaira, mai helyzetére és lehetőségeire is. A tanulmány megdöbbentő része az édesanyjával készített interjú, mely a függelékben olvasható, ami részletesen bemutatja a területen élők mindennapjait.

A tanulmány másik alappillére igen alapos és tanulságos térelemzés: annak a felismerése és elemzése, hogy a fizikai tér hogyan függ össze a személyiségfejlődéssel, mik a társadalmi megosztottság térbeli vonatkozásai. Térfilozófiai munkák alapján tisztázza a tér különféle aspektusait, úgymint érzékelt (fizikai) tér, elgondolt (szellemi) tér, megélt (társadalmi) tér. Rámutatott azokra a térbeli tanulságokra, hogy a terek hogyan függnek össze a társadalmi egyenlőtlenségekkel. Mindezeket keresztül érzékeltette és ezekből vezette le az újszerű címado SEGÍTŐ TÉR fogalmát.

Maga a diplomaterv erre a segítő térre fogalmazta meg egy a helyhez illő és a vállalt feladathoz méltó, a szükségletekhez és a lehetőségekhez mért arányos konkrét építészeti megoldást.

Az alapítvány által működtetett épület kitűzött célja, hogy csökkentse a Cseri dűlő és jóléti társadalom utcái közötti különbséget, tompítsa a jelenleg érzékelhető éles határvonalat. Telepítése ebben a határhelyzetben átgondolt és kézenfekvő, az épület a több parcella összevonásával kialakított saroktelken mértéktartóan és hívogatóan hangsúlyos pozícióba került.

2. Somogyi Építészek Kamarája Építészeti Díj

Kamaránk második alkalommal hirdette meg a pályázatot a „Somogyi Építészek Kamarája építészeti díjszabályzat” alapján. A díjra pályázhattak kamaránk tagjai, valamint Somogy vármegye polgármesterei állíthattak jelölteket.

A díjazottak köre: a Somogyi Építészek Kamarájának tagja, illetve bármely természetes személy, aki Somogy vármegyében az építéset terén kifejtett tevékenységével kimagasló teljesítményt ért el.

A pályázatok benyújtásának határideje: 2025. március 31. volt. A pályázat beküldése kizárólag elektronikus úton az epiteszeti-dij@smek.hu e-mail címre történhetett.

A pályázat elbírálására kijelölt bírálóbizottság elnöke Ripszám János Ybl-díjas építész, a Somogyi Építészek Kamarája elnökségi tagja, a Szakma Minőségi Munkacsoport vezetője.

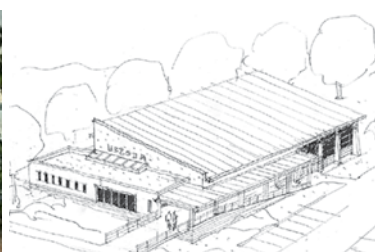
A díjat egy személy, illetve megosztva többen is megkaphatják, közös tevékenység esetén. A díjhoz oklevél és pénzjutalom jár a díjszabályzat alapján. A díj kihirdetésére és átadására a Somogyi Építészek Kamarája 2025. május 21-i taggyűlésén nagy nyilvánosság előtt került sor.

A Somogyi Építészek Kamarája Építészeti Díját 2025-ben Pór Péter kapta, akit Ripszám János Ybl-díjas építész, az Építészeti díj-bizottság elnöke méltatott.

Pór Péter építész, Török Ferenc tanítványa, Balatonbogláron él és dolgozik, mint tervező építész és mint Balatonboglár és Balatonlelle főépítésze.

Diplomáját a BME Középülettervezési Tanszékén szerezte, diplomaterve a Balatonboglári Posta melletti foghíjbeépítés, ami azon ritka esetek közé tartozik, hogy meg is épült. Pályája elején Ripszám János mellett dolgozott, mellette elhivatottságának és szakmai elkötelezettségének köszönhetően hamar egyenrangú alkotótársrá vált.

Tehetsége és a környezet iránti érzékenysége már pályafutása első szakaszában is érezhető volt. Munkáiban folyamatosan és szemmel láthatóan megnyilvánul a kreativitás mellett az építészeti minőségre való kitartó törekvés, az ehhez való már-már makacs ragaszkodás, még a szorító határidők és a kevésbé igényes megbízások esetében is. Az építéset iránti elkötelezettség és szakmai alázat nála magától értetődő prioritás, amihez eszközei a szilárd tárgyi tudás mellett a jó meggyőzőképesség

és a kellően rugalmas lazaság is. Vázlatai az aktuális témában való elmélyülésről, körültekintő, következetes és szorgalmas megértésről, a fáradhatatlanul kereső gondolkodásról tanúskodnak. Feltétlenül szólni kell a tervező építészként vállalt, a szó szoros értelmében „népművelő” szerepéről is, amivel észrevétlenül, de igen hatékonyan sokat tesz az építész szakma elismertségeért és megbecsüléséért.

Balatonboglár és Balatonlelle főépítészeként ez a szerep tágabb értelemben, balatoni léptékben is érvényesül, mely tevékenységet valamennyiünk számára példamutatóan és eredményesen gyakorol. Külön említést érdemelnek az általa vezetett igényes környezetrendezési beavatkozások, azok a feltűnés nélküli, de minőségükkel és harmonikusan egységükben meghatározó mikroépítészeti elemek, melyek az említett két településen megvalósultak.

Példamutatóan egységes és színvonalas alkotó munkássága alapján Pór Pétert a Balaton-part és ezzel Somogy vármegye meghatározó építészeti között tarthatjuk számon. Ezt példázzák többek között „Az év balatoni háza” pályázaton díjazott épületei: a Léglő Borászat, a balatonboglári művelődési ház felújítása és a balatonboglári temetőben megépült ravatalozó.

3. „Az év balatoni háza” Somogyi Építészek Kamarája különdíja

Célja a minőségi építészet népszerűsítése, megismertetése a tágabb közönséggel, figyelemfelhívás a Balaton környezetében épített példaértékű új, illetve felújított, bővített, átalakított meglévő épületekre. Az év balatoni háza díjra lakóházzal, középülettel és gazdasági vagy üdülőépülettel lehet pályázni.

A bírálóbizottság tagjai: Építési és Közlekedési Minisztérium, MÉK, MÉSZ, Balatoni Szövetség, Balatonért Egyesület mellett Zala vármegyei, Veszprém vármegyei és Somogyi Építészek Kamarája delegálta minden évben.

„Az év balatoni háza” díjpályázat keretén belül a Somogyi Építészek Kamarája különdíjat adományoz az alábbi feltételekkel:

A pályázatra nevezett épület, amely tervezője a Somogyi Építészek Kamarája tagja, vagy az épület Somogy megyében épült.

A díj: a tervező a kategóriadíjakkal azonos üvegplakettal a Somogyi Építészek Kamarája különdíját és a díjazás évében aktuális egyévi építész kamarai tagdíját a kamaránk átvállalja.

2025. április 30-án Keszthelyen adták át „Az év balatoni háza” 2024 díjait, amelyeket immár hetedik alkalommal ítélték oda a Balaton térségében megvalósult, példaértékű épületek tervezőinek. A díjátadón négy fődíjat és négy különdíjat osztottak ki.

A Somogyi Építészek Kamarája különdíját egy somogytúri major kapta, mely egészen különleges építmény.

A lakóházból és vendégházból álló majort **V. Marton Rozália és Villányi Norbert** tervezte egy természetközeli, erdőszéli telekre. **Ripszám János Ybl-díjas építész**, a bírálóbizottság tagja elmondta, a ház különösen szép példája a természetre érzékeny építészeti gondolkodásnak. A telek egy zsákutca végén található, távol a faluképre jellemző fésűs beépítéstől.

A tervezők úgy döntöttek, hogy nem a hagyományos beépítési módot követik, hanem a környező erdő adottságaihoz igazítják az épületeket. A lakófunkciókat három külön épületbe osztották, amelyek harmonikusan illeszkednek a már meglévő régi házhoz – mondta Ripszám János.

A függőleges faburkolat és a földig érő üvegfelületek ritmikus váltakozása mozgalmassá és változatossá teszi a homlokzatot. Az alaprajz is ezt a könnyedséget követi: a tágas, áramló térbe fülkeszerűen illeszkednek a helyiségek, köztük minden irányban szabad az átjárás és a rálátás.

A különdíjat a Somogyi Építészek Kamarája részéről Ripszám János Ybl-díjas építész, a Somogyi Építészek Kamarája elnökségi tagja adta át.

Kamaránk a díjak teljes bekerülési költségének 80%-át igényelte a pályázaton, mely összeget a Magyar Építész Kamara számunkra megítélt. Ezúton is köszönjük a MÉK-nek a támogatást.

Kaposvár, 2025. november 15.

*Lőrincz Ferenc Lőrinc,
a Somogyi Építészek Kamarájának elnöke*

Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye műemlékvédelme és a karták

A fenti címmel jelent meg Kulcsár Attila könyve a Magyar Építész Kamara Szakmai programok hozzájárulási alapjának segítségével. A szerző a könyv elején utal az örökségvédelem kezdeteire a spontán hasznosítástól a modern műemlékvédelemig.

A könyv válogatás a megye 2024. évben regisztrált műemlékeinek nyilvántartásából. A bemutatott építmények az épített örökség sikeres kutatásai, állagvédelmei és rekonstrukciói. Érdekeik abban nyilvánulnak meg, hogy leromlott állapotukból a nemzetközi műemlékvédelem tanácskozásain született karták ajánlásai szerint újultak meg.

A műemlékek az aktuális nyilvántartási lista szerint következnek egymás után, a megye településeinek abc sorrendje szerint. A könyv így jobban áttekinthető és változatosabb, mintha építményfajtánként sorakoznának. Egyes típusoknál a szerző utal arra a kartára amelyik alkalmazásának jó példája a rekonstrukció.

...tök jó színek!

www.kabingyar.hu

Bello-Expert Kft.

iroda@kabingyar.hu

(30) 377 3990

Vas Vármegyei Építész Kamara – Kamarai rendezvények 2025-ben a MÉK pályázati támogatásával

Nagy népszerűsége van kamaránkban a Vasi Építészeti Biennálénak, melyen kamarai tagjaink jelentősebb munkáit tárjuk a nagyközönség elé. Ezen az eseményen két évente lehetőségünk nyílik arra, hogy együtt lássuk azokat a jelentősebb alkotói munkákat, amelyet kamaránk tagjai az elmúlt időszakban létrehoztak.

A biennálét először 2005-ben, majd 2007-ben rendezte meg kamaránk. Ezt követően sajnos a gazdasági válság nem tette ezt lehetővé, de 2016-ban, majd 2018-ban a Miniszterelnökség támogatásával sikerült folytatni ezt a hagyományt, majd 2020-tól két évenként a MÉK pályázati támogatásával tudtuk az aktuális kiállítást megrendezni.

A kiállításon négy különböző kategóriában láthatják az érdeklődők tervezőink munkáit: lakó- és üdülőépületeket, középületeket és ipari épületeket, belsőépítészeti alkotásokat, valamint téralakítási és kertépítészeti alkotásokat. Minden kategória sajátos módon tükrözi azt a kreatív energiát és szaktudást, amely az építészet világában rejlik.

Ezen a két évente ismétlődő eseményen a vasi kamarai tagok (építész, belsőépítész, kertépítész tervezők) nagyméretű tablókra kapnak lehetőséget egy-egy jelentősebb munkájuk bemutatására. A zsűri által kiválasztott 30 alkotás vándorkiállítás-jelleggel bemutatásra kerül a vármegye több településén, jelentősebb közintézményeinek közösségi tereiben, melyet így sok szakmán kívüli érdeklődő is láthat. Kamarai tagjaink munkáinak nyilvános bemutatása az építészeti kultúra fejlesztésének rendkívül hatékony eszköze, hiszen sok embert elér, és az épített környezet iránt érdeklődők számára olyan alkotások is

bemutatásra kerülhetnek, amelyről egyéb forrásból nem, vagy csak részben kapnak információt.

A Vasi Építészeti Biennálét 2024-ben is megszerveztük és 2025-ben a kiállítás Vas vármegye területén vándorútra indult. A kiállítás több helyszínen való felépítését és bemutatását a MÉK pályázat útján szintén támogatta.

Az év elején Kőszegen a Hotel Írótkő Szálloda adott lehetőséget arra, hogy kiállításunkat bemutathassuk. A szálloda előcsarnokában több mint egy hónapig tartott a kiállítás, a visszajelzések szerint a látogatók nagy örömére.

Szeptember végén a Vas Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara felkérte kamaránkat, hogy az általuk szervezett ÖKO-EXPO Szombathely elnevezésű, háromnapos rendezvényén vegyünk részt. A Haladás Sportkomplexumban megrendezett nagyszabású kiállításon pavilonunkat a 2024-es biennálé anyagából válogatott tablók díszítették.

November elején Bükön a Büki Művelődési és Sportközpont színháztermének előterébe szerepelt a kiállításunk. Innen – lapzártá idején – Répcelak város Répce Sportcsarnokának előcsarnokába utazik a vándorkiállítás.

Kamaránk másik büszkesége a TÉR című negyedévente megjelenő folyóiratunk.

A TÉR című építész kamarai lapot a Vas Vármegyei Építész Kamara már 22 éve adja ki, ami 4 rendes számmal és 1 különszámmal évi 5 alkalommal jelenik meg. A lap szerkesztésének és nyomdai előállításának költségeit kamaránk finanszírozza,

2025. október

TÉR 22. ÉVFOLYAM 3. SZÁM - 2025. OKTÓBER 14. A VAS MEGYEI ÉPÍTÉSZ KAMARA LAPJA

2025. június

TÉR 22. ÉVFOLYAM 2. SZÁM - 2025. JÚNIUS 20. A VAS MEGYEI ÉPÍTÉSZ KAMARA LAPJA

2025. április

TÉR 22. ÉVFOLYAM 1. SZÁM - 2025. ÁPRILIS 7. A VAS MEGYEI ÉPÍTÉSZ KAMARA LAPJA

valamint a MÉK pályázati úton támogatja. Az újság alkalmanként 250 nyomtatott példányszámban jelenik meg. A lapot a kamarai tagokon kívül valamennyi építész kamara, a Vas Vármegyei Kormányhivatal, a Vas vármegyei városok polgármesterei és a járási hivatalok is megkapják.

A lapunkat visszajelzések alapján annak minősége és népszerűsége miatt sok szakmán kívüli is olvassa. Az újság nagy hangsúlyt fektet a szakma és az azt képviselő kollégák tevékenységének

megismertetésére, emellett számos, kamarai tagjainkat érdeklő eseményről is tájékoztat. Legfontosabb célja az építészeti kultúra terjesztése és fejlesztése, minőségének javítása. A cikkeket költségterítés nélkül írják, a szerkesztőbizottság is költségterítés nélkül dolgozik, ennek ellenére a lap megjelenítése nagy anyagi terhet jelent számunkra. A lapot papíralapon adjuk ki, de emellett megvalósítottuk a digitális platformon való megjelenést (<https://www.vmek.hu/hu/column/ter-ujzag>). Az újság az építészeti és az építészeti minőség társadalmi megismertetésének kiváló eszköze. A lap kiadásával és terjesztésével kapcsolatban bevételünk nem keletkezik, a tagok és a fent felsoroltak részére ingyenesen kerül megküldésre a kamarai lap.

Kamaránk – immár több éve – minden hónap utolsó csütörtökén székhelyünk előadótermében megrendezi az Építész Klubot. Ez a rendezvény nyitott, kamarai tagjaink és érdeklődő barátaink részvételével felkért előadók beszélnek aktuális, építészeti jellegű témákról, utazási élményekről és életút-beszélgetésekre is sor kerül. 2025. december 11-én rendezzük ez évi utolsó Építész Klubunkat, ami egyben a kamara karácsonyi összejövetele is lesz. A karácsonyi ünnepségen összegezzük a Vas Vármegyei Építész Kamara éves munkáját, átadjuk a 2025. évi Rauscher Miksa-díjat.

A Rauscher Miksa szakmai díjat 2013 óta minden évben annak ítéli oda a Vas Vármegyei Építész Kamara, aki sokat tett kamaránkért, munkájával segítette, népszerűsítette azt. A díjazott tevékenysége nemcsak szűk szakmai körökben ismert, munkájával széles társadalmi körben népszerűsíti a kamarához tartozó különböző szakterületeket. A szakmai díj különlegessége, hogy nem csak kamaránk tagja kaphatja, hanem bárki, aki kamaránkat munkájával jelentősen segítette. A szakmai díj átadására minden évben év vége felé kerül sor. A díjazott emléklapok, oklevelet és pénzjutalmat is kap kamaránktól. Az egyedi tervezésű és készítésű, bronz emléklapok Veres Gábor szobrászművész munkája. Az emlékérem elkészíttetéséhez a MÉK pályázati támogatását is igénybe vettük.

Takács András elnök

Kihirdették Az év homlokzata 2025 díjazottjait – új minőség a hazai építészetben

Idén tizenkettedik alkalommal adták át a Baumit Az év homlokzata díjait, amely Magyarország egyik legrangosabb építészeti elismerésének számít. A pályázat célja, hogy bemutassa azokat a hazai épületeket, ahol a homlokzat valódi értékteremtő elemként jelenik meg: minőségi anyaghasználattal, átgondolt arányokkal és példamutató kivitelezéssel.

A 2025-ös kiírásra több mint száz épület érkezett – családi házak, társasházak, középületek és műemlékek egyaránt. A zsűri tagjai – elismert szakemberek a hazai építészeti és mérnöki életből – az építészeti koncepció, a részletek minősége, a homlokzati textúrák, a színdinamika, az energetikai megoldások és a kivitelezés professzionalizmusa alapján döntöttek.

A családi ház kategória győztese a gárdonyi „Ház a tónál” lett, amelyet Tótszabó Tamás (Pyxis Nautica Építésziroda Kft.) tervezett. A kortárs, mégis tájba illeszkedő épület példamutatóan kezeli a vízparti környezet és a modern építészeti látásmód találkozását.

A társasház kategóriát a szegedi „Többlakásos lakóépület” nyerte a Török Csongor Építésziroda Kft. terveivel. A kivitelezést a Plasztik Beton Kft. végezte Csonka Tibor közreműködésével. A projekt látványos példája annak, hogyan lehet korszerű, emberléptékű városi lakóépületet létrehozni természetes anyaghasználattal és markáns formai megoldásokkal.

A középület kategória díját a Mátraverebély-Szentkúton található „Szentkúti családi apartmanok” érdemelte ki. A Borbás Építész Műterem Kft. – Borbás Péter DLA, Nagy Tamás DLA és Tóth Árpád – építészai a zárandokhely történeti szellemiségét kortárs, letisztult architektúrával ötvözték. A kivitelező a Pesti Építő Zrt. Molnár-Czalbert Dávid irányításával.

Energetikai felújítás kategóriában a dorogi Nipl Stefánia Uszoda kapott elismerést Dankó Kristóf tervei és a Conifer Trans Kft. (Wipfelhauser Dániel) kivitelezése alapján.

A műemlék-felújítás kategória győztese a Váci Piarista Gimnázium és Kollégium rekonstrukciója lett. A terveket a kollektív műterem építészai – Kovács Zoltán és Szojka M. Tünde – készítették, a kivitelezést a Borsza-Build Kft. (Borbély Levente Péter)

végezte. A projekt a történeti épület értékeinek tisztelésére és finom kortárs beavatkozásokra épül.

A kategória különdíját a kőszegi „Magastető lakóház” nyerte Rákóczy Péter építész és Rácz Péter (CGX Szolgáltató és Tanácsadó Kft.) közös munkájaként.

A Baumit ügyvezető igazgatói különdíjában az ELTE-ÁJK Kecs-keméti utcai épülete részesült; a beruházást a Best Solution Konstrukt Kft. valósította meg Fonyó Christopher vezetésével.

A fődíjat – Az év legkiemelkedőbb homlokzatát – egy szolnoki családi ház kapta. Az épületet Csóka Balázs DLA tervezte, a kivitelezést a Betonház Kft. végezte Nagy Tünde és Csabai Ádám szakmai közreműködésével. A ház a modern családi otthonok kifinomult, arányos és magas minőségű mintapéldája.

Idén először **hallgatói kategóriát** is hirdettek, amelyből kiderült: a fiatal tervezők bátrak, kísérletezők és érzékeny gondolkodásmóddal közelítenek a homlokzatok vizuális szerepéhez. A zsűri több egyetem hallgatóit is díjazta.

A díjazottak 2026-ban nemzetközi porondon is megmérettetik magukat: a Baumit Life Challenge-gála jövőre Magyarországon kerül megrendezésre, ahol egész Európa a hazai építészeti kiválóságokra figyel majd.

RAVATHERM SW – időtálló kőzetgyapot-hőszigetelés

A **RAVATHERM SW** kőzetgyapot-termékek különleges gyártási eljárással készülnek, amely során a természetes bazaltkő megolvastása és szálalítása során kiváló minőségű és széles körben alkalmazható ásványi szálas hőszigetelő táblákat kapunk. A **RAVATHERM SW** ásványi szálas hőszigetelés az alapanyagból adódóan nem éghető, olvadáspontja 1000 °C felett van. Teljes keresztmetszetben hidrofobizált, többféle méretben kapható és az épület számos területén alkalmazható beépítésre.

A **RAVATHERM SW**-termékek megfelelnek a kőzetgyapot-termékekkel szemben támasztott szigorú minőségi követelményeknek, valamint a gyártás folyamata a környezettudatos gondolkodásunkkal összhangban történik.

Vakolható kőzetgyapot-hőszigetelés épülethomlokzatra

Egy családi ház homlokzati hőszigetelésének fontos célja az épület hővesztésének csökkentése.

Az épület kültérrel érintkező falazatán kimondottan ajánlott a kőzetgyapot használata, ugyanis a hőszigetelés mellett

megfelelő akusztikai és tűz elleni védelmet is nyújt. Az anyag tulajdonságából adódóan tűzálló, olvadáspontja 1000 °C felett van, így tűz esetén gátolja annak terjedését, védi az épület szerkezeit.

Hangszigetelő tulajdonságának köszönhetően az utcai zajok kívül maradnak, az épületen belül csendes, nyugodt környezet biztosítható. Az anyag páraáteresztő tulajdonsága pedig hozzá-

járul az egészséges, kényelmes beltér kialakításához.

Épületfelújítás esetén a **RAVATHERM SW ETICS Plus** kőzetgyapot-hőszigetelő táblák alkalmazása mindenképpen ajánlott a teljes hőszigetelő rendszer részeként, mivel a régi hőszigetetlen falazatok hőtechnikailag messze alulmaradnak a modern hőszigetelő táblákkal ellátottakhoz viszonyítva, így a mai energetikai előírásoknak már csak hőszigeteléssel együtt felelnek meg.

Ügyeljünk a helyes alkalmazásra!

A rendszert a teljes homlokzati hőszigetelő rendszerekre (vagyis THR) vonatkozó előírások szerint vakolaterősítő hálójával és simítóvakolattal kell készíteni. A THR-rendszer európai megfelelője az ETICS, vagy az „External Thermal Insulation Composite System”.

A RAVATHERM SW ETICS Plus-termékek megfelelő felületi szilárdsággal rendelkeznek, a könnyebb kezelhetőség és a még strapabíróbb homlokzati felület kialakításának érdekében. Ezen paramétert a pontszerű terhelhetőséggel jelöljük, mely fontos tényező a dübelekkal való stabil rögzítés tekintetében.

Fontos tudnivaló, hogy a kőzetgyapotlemez beépítéséhez minden esetben kiegészítő dübelezés is szükséges. Felrakás során a táblákat a ragasztóhabarcs felvitele utáni 10 percen belül el kell helyezni.

Táblamérettől függően a pontperemragasztás esetén a táblák felületének 40%-át kell ragasztóval fedni! A szigetelőlapok között ne legyenek nyitott fugák, a hézagokat ugyanazzal a szigetelőanyaggal kell kitölteni. A sérült szigetelőlapokat nem szabad beépíteni.

Tűzálló hőszigetelés a nagyobb biztonságért

Az országos tűzvédelmi szabályzat legutóbbi módosítása, a 8/2022. (IV. 14.) BM rendelet új követelményeket is megfogalmaz a homlokzati tűzterjedés elleni védelem területén, melyekkel fontos tisztában lenni. Ennélfogva számos helyen, épületfunkciótól és magasságtól függően, csak A1 vagy A2 tűzvédelmi osztályú, légrés nélküli burkolati, bevonati, vakolt hőszigetelő rendszerek alkalmazhatóak.

A RAVATHERM SW kőzetgyapottáblákból álló hőszigetelő rendszer a nem éghető anyagú lemezeknek köszönhetően megakadályozza a tűz terjedését.

A RAVATHERM SW ETICS Plus hőszigetelő lemezek hő hatására füstöt nem fejlesztenek és teljes mértékben éghetetlen tulajdonságúak. Ezenkívül hangszigetelő tulajdonsággal rendelkeznek és rendkívül alacsony páradiffúziós ellenállásuknak köszönhetően nem akadályozzák a pára homlokzaton keresztül történő eltávozását, ami elősegíti a falszerkezeten belüli irányított páravándorlást.

A RAVATHERM SW kőzetgyapottermékek nem zsugorodnak, hőtágulásuk nincs, így használatukkal elkerülhetjük a repedéseket, és biztosíthatjuk a homlokzat hosszú élettartamát. Természetes alapanyaguknak köszönhetően az egészségre sem károsak.

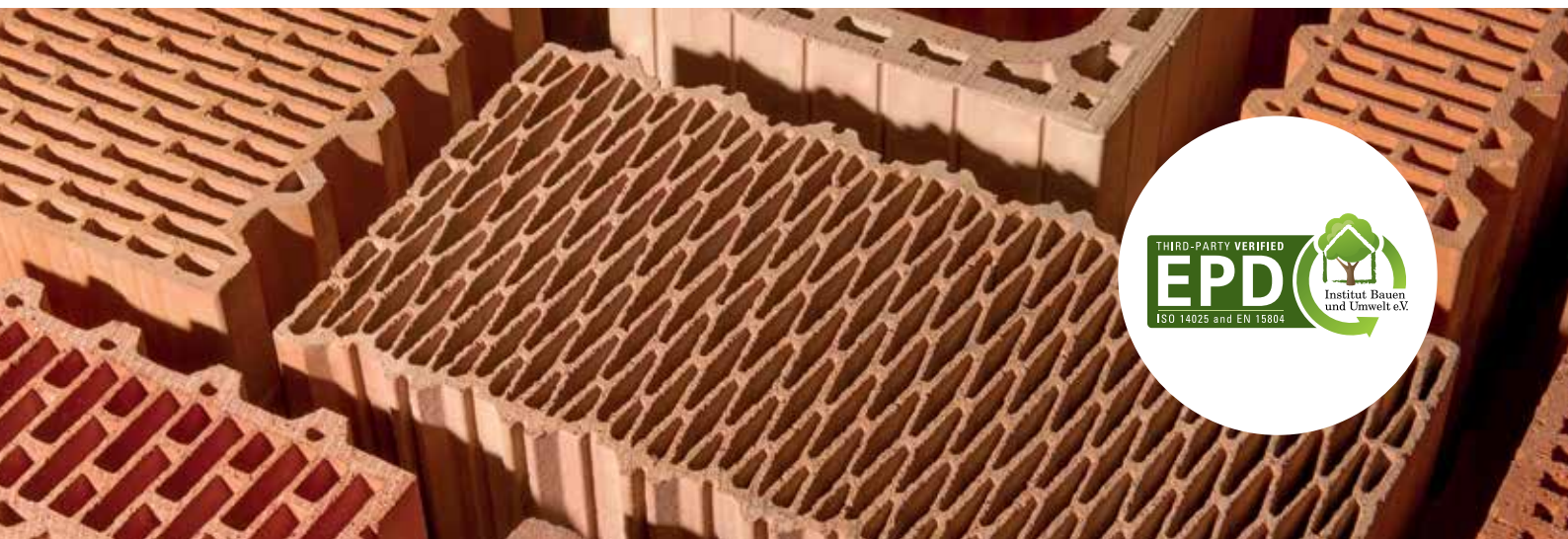
A RAVATHERM SW ETICS Plus kőzetgyapot-hőszigetelés kiváló hő- és hangszigetelő képessége, páraáteresztő tulajdonságai, tűzállósága és környezetbarát jellege miatt hosszú távon is megbízható és hatékony megoldást nyújt az épülethomlokzatok szigetelésére.

Hiteles adatokkal igazolt fenntarthatóság.

Tervezzen az **EPD tanúsítvánnyal rendelkező**
Porotherm kerámia falazóelemekkel!

Porotherm

A fenntartható építkezés többé nem csak egy hangzatos szlogen: hamarosan szakmai rendezőelvvé válik. Az építészeti előírások egyre nagyobb hangsúlyt helyeznek az épületekben használt építőanyagok környezeti hatásainak mérhetőségére és összehasonlíthatóságára, hiszen a felelős anygválasztás a teljes épület életciklusára kihat.

Új irányelvek beépítve

Az új Európai Unió Épületenergetikai Irányelv bevezeti a teljes életciklushoz kötődő karbonlábnyom számítását. Ennek értelmében 2028-tól az uniós tagállamokban, így Magyarországon is minden 1000 m²-nél nagyobb új épületre számítani kell a teljes életciklus alatti karbonlábnyomot, 2030-tól ez pedig már mérettől függetlenül minden új épület esetén kötelezővé válik. A karbonlábnyom értéke meg fog jelenni az energetikai tanúsítványokon, és követelményérték is vonatkozik majd rá, így az energiahatékonyság mellett fontos tervezési szemponttá válik a beépített építőanyagok és termékek karbonlábnyoma is.

Úttörő megoldások

A Porotherm kerámia téglák és áthidalók, a falazóanyagok körében, úttörőnek számítanak abban, hogy rendelkeznek hazai gyártású termékekre szabványosított környezetvédelmi tanúsítvánnyal - azaz EPD-vel -, amely a termék teljes életciklusának környezeti hatásait mutatja be hiteles, összehasonlítható adatok alapján. Az EPD tanúsítványok meglete segíti az építészeket és beruházókat abban, hogy átlátható információk alapján válasszanak fenntartható építőanyagokat. Kézzelfogható előnyt jelentenek az olyan minősítések, mint például a LEED vagy BREEAM megszerzésében.

A kerámia falazat hosszú élettartama fenntarthatósági szempontból az egyik legfontosabb előny. Egy Porotherm falazóelem akár több, mint száz évig is szolgálja az épület működését, és eközben lényegében nem igényel karbantartást. A hosszú élettartam további következménye, hogy a környezeti hatások akár több évtizedre eloszlanak, így az éves átlagos GWP érték számottevően alacsonyabb, mint azoknál az anyagoknál, amelyeket többször kell cserélni vagy javítani.

Természetesség az alapoktól

A Porotherm kerámia téglák gyártásához szükséges természetes alapanyagokat, az agyagot a vizet és a fűrészpont lokális forrásokból használjuk fel, így a gyártás regionális ellátási láncokkal működhet. A kerámia falazóelemek újrahasznosíthatósága tovább erősíti a kedvező fenntarthatósági profilt: a bontás után a téglák újra felhasználható vagy másod-nyersanyagként beépíthető különböző építőipari folyamatokba.

Ha fontos önnek a hiteles adatokkal igazolt fenntarthatóság, tervezzen az EPD tanúsítvánnyal rendelkező Porotherm kerámia falazóelemekkel!

A Porotherm EPD tanúsítványok letölthetőek a www.teglahaz.hu oldalról.

ArchiCAD Add-on:

Austrotherm rétegrendszerkesztő modul

SCAN ME

Jó épületet csak akkor tudunk létrehozni, ha helyesen alakítjuk ki a határoló szerkezetek rétegrendjét. Ebben nyújt segítséget az Austrotherm rétegrend szerkesztő, melynek alkalmazásával a tervezők valódi réteges szerkezetekkel tudnak elindulni a tervezés során. A rendszer **ArchiCAD 26, 27 és 28** alatt is működik, Windows és MacOS operációs rendszereken egyaránt.

Az Austrotherm rétegrendszerkesztő modul főbb jellemzői:

- /// előre definiált rétegrend sablonok
- /// hőszigetelőanyag típus és járatos vastagság kiválasztása legördülő listából; elkerülhető a téves anyagválasztás
- /// javasolt vastagság ÉKM rendelet szerint
- /// hőátbocsátási tényező számítása
- /// új rétegrendi elem hozzáadása beépített építőanyag adatbázisból
- /// kedvencek tárolása
- /// inhomogén rétegrend megadása
- /// legfrissebb információk közvetlenül a honlapról

Időtálló minőség